



časopis

ZEMĚDĚLSKÁ PÔDOHOSPODÁRSKA ŠKOLA

9
KVĚTEN 2015
77. ROČNÍK

TÝDEN LESŮ

DOTACE PRO ŠKOLSKÉ SUBJEKTY

„ZEMĚDĚLEC – KRAJINÁŘ“

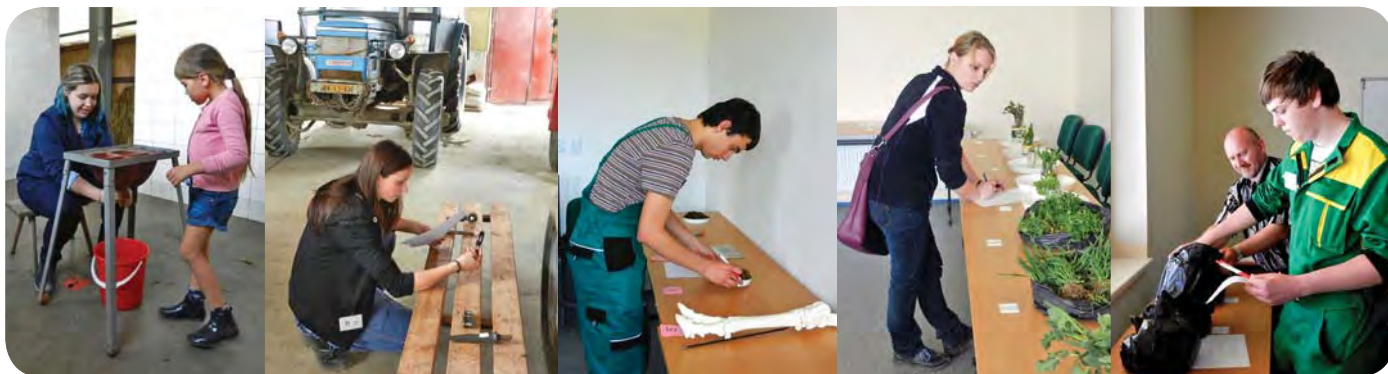
EXKURZE DO KRAJINY SRDCE

KONFERENCIA EUROPEA

PŘENOS GENŮ V PŘÍRODĚ

POMOZTE OBNOVIT FARMU

Informace o vzdělávání, poradenství a rozvoji venkova
Informácie o vzdelávaní, poradenstve a rozvoji vidieka



Obsah

Contents

	Evropské a národní zemědělské dotace pro školské subjekty v roce 2015	3		European and Czech Agricultural Grants for Schools in 2015	3
	Nastane podpora odborného školství? Z jednání Výkonné rady Asociace	4		Will be Vocational Education supported? Proceedings of the Executive Board of the Association	4
	Celostátní soutěž žáků zemědělských škol v Benešově	6		National competition of agricultural school pupils in Benešov	6
	Sociální pedagogika ve světle společenského, institucionálního a individuálního ohrožení	11		Social, institutional and individual Emergency shed Light on Tasks of social Pedagogy	11
	Konferencia EUROPEA International priniesla ovocie	12		Results on Conference EUROPEA International	12
	Zemědělství a zemědělské vzdělávání, ekologie	13		Agriculture, Agricultural Education, Ecology	13
	Spolupráce zemědělské školy	15		Agricultural School Cooperation	15
	Exkurze do Krajiny srdce	16		Excursion into Countryside of the Heart	16
	Zemědělská olympiáda žáků středních škol	17		Agri-knowledge olympics of secondary schools	17
	„Barvy jara a Velikonoc“ Odborná soutěž již po třetí v Lomnici nad Popelkou	18		The Colours of the Spring and Easter Professional Competition in Lomnice nad Popelkou for the third time	18
	Den vody opět na „Zemědělece v Žatci“	19		Water Day on the Žatec Agricultural School again	19
	„Zemědělec – Krajinář“ Soutěž středních zemědělských škol s ekologickou tematikou	21		„Farmer – the Landscapist“ Competition of Secondary Schools of Agriculture in Ecology	21
	Pomozte obnovit farmu	21		Help for revitalizing the Farm	21
	Skotský náhorní skot nově u Bedřichova	22		Highland cattle at Bedřichov	22
	Problematika možného přenosu genů v přírodě	23		Hot Issue – Possibilities of Gen's Transfer in the Nature	23
	Je to více než jen baňka, je to symbol	24		It's not only retort, it's emblem	24
	Výstavy a veletrhy, červen 2015	26		Exhibitions and trade fairs in June 2015	26
	Týden lesů	27		Forests Week	27
	Významná lesnická výročí	28		Important Forestry Anniversaries	28
	150 let Střední školy zemědělské Přerov	29		150th Anniversary of Secondary Agricultural School Přerov	29
	130 let zahradnické školy v Mělníku	32		130th Anniversary of School of Horticulture in Mělník	32
	Z cesty k vrcholné vědecké zemědělské instituci u nás V. část			Notes from the road to top agricultural scientific institution in the country Part V	
	Česká akademie zemědělských věd	33		Czech academy of agricultural sciences	33

Časopis vychází jednou za měsíc podle školního roku; číslo 9, ročník 77, vyšlo v květnu 2015

Časopis vydává

Ústav zemědělské ekonomiky a informací, Mánesova 1453/75, 120 00 Praha 2, tel.: +420 222 000 439, e-mail: krajickova.alena@uzei.cz
spolupracuje s Agroiústítem Nitra, štátny podnik, Akademická 4, 949 01 Nitra, tel.: +421 377 721 802, e-mail: Zuzana.Horvathova@agroinstitut.sk
www.zemedelskaskola.cz



Evropské a národní zemědělské dotace pro školské subjekty v roce 2015

V souvislosti s reformou Společné zemědělské politiky od roku 2015 dochází k výrazným změnám v nastavení přímých plateb. U specifické skupiny žadatelů o přímé platby, tj. např. školským subjektům, mohou nová pravidla zamezit přístup k podpoře z důvodu nutnosti dodržet podmínky evropské legislativy.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1307/2013 podmiňuje výplatu zemědělských dotací, splněním podmínky **aktivního zemědělce**, jako základní podmínky pro čerpání dotací. Jedná se zejména o přímé platby a některé podpory v rámci Programu rozvoje venkova. Podmínka aktivního zemědělce je upravena nařízením vlády č. 50/2015 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování přímých plateb zemědělci a o změně některých souvisejících nařízení vlády.

Podmínku **aktivního zemědělce splňují žadatelé**, kteří v předchozím roce získali přímé platby **do 5 000 EUR** (tj. cca 140 000,- Kč), což odpovídá rozsahu hospodaření na přibližně 20 ha půdy.

Školská zařízení, která získala v předchozím roce přímé platby **vyšší než 5000 EUR**, musí prověřit, zda neprovozují některé **nezemědělské činnosti** – tj. např. služby v oblasti nemovitostí, provozování sportovních a rekreačních areálů (kompletní seznam nezemědělských činností je uveden v příloze nařízení vlády č. 50/2015 Sb.)

V případě, že některou z těchto činností vykazují, **nejsou považovány za aktivní zemědělce, pokud neprokáží** jednu z následujících skutečností:

- roční příjem z přímých plateb odpovídá minimálně 5 % nezemědělských příjmů, nebo
- minimálně třetina z celkových příjmů jsou příjmy ze zemědělské činnosti, nebo
- předloží dokument o založení, kde je uvedeno, že **zemědělská činnost je nezbytná pro zajištění činností v oblasti vzdělávání a výuky**, případně zemědělská činnost je nezbytná pro zajištění činností v oblasti vědy a výzkumu.



Příjem žádostí je na místně příslušném oddělení příjmu žádostí a LPIS (Land Parcel Identification System – Systém evidence užívání půdy pro zemědělské dotace) Státního zemědělského intervenčního fondu (SZIF), termín je **prodloužen do 29. 5. 2015**.

V „Národních dotacích“ jsou nově zařazeny mezi žadatele o podporu školní statky a školní hospodářství poskytující praktický výcvik středním školám vyučujícím zemědělské obory, které v předchozích letech nesplňovaly podmínky pro poskytnutí dotace.

Zásady, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací na rok 2015 na základě §1, §2 a §2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství ve znění pozdějších předpisů (Zásady) (<http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/narodni-dotace/zasady-zemedelstvi-potravinarstvi/zasady-pro-rok-2015/>), obsahují dotační programy, které slouží k podpoře restrukturalizace a zvýšení konkurenceschopnosti sektoru a přispívají k dalšímu rozvoji zemědělství v České republice.

Dotační programy pro rok 2015 jsou zaměřené například na zlepšování a udržování genetického potenciálu hospodářských zvířat, proti rozšiřování nebezpečných nákaz hospodářských zvířat, na podporu pěstování ozdravných polních a speciálních plodin, na podporu restrukturalizace ovocných sadů, na podporu včelařství a podporu Školních závodů. U každého dotačního programu je uveden účel podpory, předmět dotace, subjekt, výše dotace a obsah žádosti.

Termíny pro příjem žádostí o dotace jsou rozdílné dle dotačního programu a jsou uvedeny v Zásadách. Žádosti se podávají na místně příslušné oddělení příjmu žádostí a LPIS Státního zemědělského intervenčního fondu. Postup při podávání žádostí o dotace je uveden v Zásadách v obecné části a dalších podmínkách u konkrétního programu.

Ing. Ludmila Gočálová
Ministerstvo zemědělství ČR ✨



Nastane podpora odborného školství?

Z jednání Výkonné rady Asociace

Poprvé po Valné hromadě se v novém roce (8. dubna 2015) konala Výkonná rada Asociace vzdělávacích zařízení pro rozvoj venkovského prostoru, aby navázala a pokračovala ve svých jednáních z Kroměříže. (Na tamní Tauferově střední odborné škole veterinární se zemědělské školy – členové Asociace – sešly 11. a 12. listopadu 2014.) Pro setkání Výkonné rady své prostory tentokrát poskytla Česká zemědělská akademie v Humpolci. Před zahájením měli ještě možnost si zájemci prohlédnout školní statek.



Po kontrole úkolů z minulého jednání informoval **Ing. Miroslav Huk** ze Střední školy technické a zemědělské Mohelnice o možnosti získat k portálu Farmář demoverzi na registr půdy, LPIS, registr zvířat, evidenci přípravků a hnojiv. Firma zabývající se zemědělskými softwary nabízí školám bezplatnou registraci, programy pro školy je možné zakoupit za speciální nabídku 3 000,- Kč, nebo je získat formou absolvování dvou placených kurzů.

Vystoupení hostů zahájila za ministerstvo zemědělství **Ing. Ludmila Gočálová**. Hovořila o ročním vzdělávacím plánu ministerstva a o podpoře školních odborných soutěží, o schválené koncepci vzdělávání pro rok 2015–2020 (další vzdělávání, vzdělávání mládeže, mimoškolní vzdělávání, přenos poznatků vědy a výzkumu do praxe, optimalizace počtu žáků a zvýšení kvality). Upozornila na podporu školních statků a hospodářství národními dotacemi (viz str. 3) a na dotace pro školní závody. Ministerstvo rovněž připravuje seznam škol se zemědělskými obory pro predikci potřeb absolventů.

Olaf Deutsch z Informačního centra bezpečnosti potravin MZe v prezentaci seznámil s činností centra a nabídl e-learningové kurzy pro žáky 1. ročníků potravinářských škol.

Výkonné radě se představil nový vedoucí odboru Zemědělského poradensko-vzdělávacího centra a Knihovny Antonína Švehly Ústavu zemědělské ekonomiky a informací (ÚZEI) Praha **Mgr. Patrik Rymeš** a informoval přítomné o publikaci Ing. Rozmana k historii a osobnostem zemědělského školství. Ta bude v elektronické podobě na internetu přístupná zdarma školám i veřejnosti.

Za oblast vzdělávání referoval **Dr. Josef Sívek** z ÚZEI Praha o kurzech obecných zemědělských činností pro zemědělské podnikatele bez zemědělského vzdělání, které školy s akreditací ve školním roce 2014/15 pořádaly. O další spolupráci je podrobná zpráva v zápise na webových stránkách Asociace: www.asven.cz

Ing. Zorka Husová z Národního ústavu pro vzdělávání seznámila s aktuálním stavem projektu Národní soustavy kvalifikací (NSK2), s možnostmi realizace škol v oblasti dalšího vzdělávání; její kolega

Ing. Karel Opočenský předal pak informace k projektu Pospolu. Více v přílohách na webu Asociace.

Studenti Institutu vzdělávání a poradenství ČZU Praha vykonávají pedagogickou praxi na 25 cvičných školách a za tuto spolupráci školám poděkoval **Ing. Emil Kříž** z tohoto pracoviště. Zároveň všechny pozval na tradiční podzimní seminář do Malé Chuchle (24.–25. 9. 2015).

Obdobně se středními odbornými školami spolupracuje na Moravě Institut celoživotního vzdělávání Mendelovy univerzity v Brně.

Mgr. Dita Janderková rovněž poděkovala ředitelům škol za dobré podmínky pro praxe studentů (43 cvičných škol v dubnu 2015) a tlumočila pozvání na mezinárodní vědeckou konferenci ICOLLE 2015 ve dnech 15.–16. 9. 2015 do Kongresového centra Mendelovy univerzity ve Křtinách. Možnost registrace a přihlášení na: www.icolle.cz

Ing. Jaroslava Nekvasilová zastupuje v Agrární komoře ČR oblast vzdělávání. Doplnila předchozí informace o tvorbě profesních kvalifikací a zmínila se o propagaci zemědělských škol formou soutěží. Byly vybrány 4 národní akce – Zlatá podkova, Děčínská kotva, Kopidlinský kvítek, Mezinárodní soutěž lesnických škol – soutěž odborných lesnických dovedností; další soutěže – celostátní soutěž žáků zemědělských škol oboru Agropodnikání a soutěže opravářů zemědělských strojů – mající celorepublikový charakter, bude Agrární komora propagovat na svém webu, stejně tak jako místní akce. Snahou všech by tak mělo být vytvoření ročního kalendáře s čtvrtletní aktualizací.

Letité diskuzní téma, které se stále vyvíjí – Centra odborného vzdělávání (COV) – se dalo v měsíci dubnu shrnout následovně:

- Školy byly osloveny přes Asociaci krajů (leden 2015)
- Plánují se 3 zemědělská, 2 zahradnická, 2 lesnická centra
- COV budou mít lepší předpoklad udržitelnosti a úrovně
- Kraj Jihomoravský, Liberecký, Pardubický, Zlínský – bez vyjádření



- Plzeňský – budou řešit ve spolupráci se soukromým subjektem
- Karlovarský – nízký počet žáků v zemědělských oborech
- Hlavní město Praha – na svém území nemá vhodné objekty
- Ze zbývajících 7 krajů – 8 nabídek (Humpolec, Opava, Tábor – zemědělské centrum, Mělník – zahradnické centrum, Hranice na Moravě, Písek, Šluknov, Trutnov – lesnické centrum; nabídky se budou dále zpracovávat)

PhDr. Aleš Hradečný v návaznosti na jednání Valné hromady Asociace v Kroměříži informoval o skutečnosti, že v souladu s podmínkami výběrového řízení na podporu projektů nestátních neziskových organizací pro rok 2015 (vyhlášeného ministerstvem zemědělství) se Asociace přihlásila s projektem „Vytvoření nových metodik pro předmět Mechanizace zemědělství“. Vzhledem k tomu, že Asociace by nemohla splnit stanovené (finanční) podmínky poskytnutí dotace, od realizace projektu odstoupila.

Ing. Petr Hienl, pracovník Místní akční skupiny (MAS) Krajina srdce nabídl školám spolupráci s MAS na národní úrovni vzdělávání. Na 180 MAS pokrývá celé naše území a zaměřují se na potřeby zemědělců a na podnikatelský sektor. (O pěkné a prospěšné spolupráci MAS s tábořskou školou najdeme dva články na str. 15–16).

Místopředseda Asociace **PaedDr. Marek Kňážík** podrobně referoval o Novele školského zákona (první část prošla schválením poslaneckou sněmovnou a je předložena senátu, druhá část je v mezirezortním připomínkovém řízení – stav k 16. 4. 2015). Zmínil se mimo jiné:

- schvalováním neprošel registr učitelů – měl tvořit datovou základnu pro řízení školství v oblasti lidských zdrojů
- od 1. 9. 2015 zavedení jednotných učňovských zkoušek, skončil projekt NZZ2 (Nová závěrečná zkouška 2), zadání připraví ministerstvo, ředitel stanoví obsah, formu, pojetí a termín konání
- mění se pracovní právní postavení ředitelů – doba neurčitá, dále platí šestileté funkční období, před uplynutím doby se tři měsíce předem vyjádří česká školní inspekce, školská rada nebo samotný zřizovatel, pokud nevyhoví, může ředitel v dané škole působit jako učitel
- na středních školách lze v profilové části se třemi zkouškami jednu povinnou zkoušku nahradit výsledkem jazykové zkoušky s mezinárodně uznávaným certifikátem
- úprava modelu maturitní zkoušky – zařazení povinné matematiky do společné části
 - 1. etapa – od šk. roku 2018/2019 – (15 oborů nesplňuje v rámci RVP počet odučených hodin – bude dodatek RVP)

- 2. etapa – od šk. roku 2021/2022 u dalších oborů (kromě uměleckých)

- od šk. roku 2016/2017 je navrženo sjednotit hodnocení prací z českého jazyka a literatury externími anonymními hodnotiteli
- úprava systému přijímacího řízení – pilotní jednotné přijímací zkoušky budou povinné od šk. roku 2016/2017 (jednou polovinou se bude tato zkouška podílet na celkovém hodnocení žáka v přijímacím řízení), ostatní podle prováděcích předpisů
- na základě této novely bude zřízena Národní rada pro vzdělávání – poradní orgán vlády; bude se vyjadřovat ke všem dokumentům a návrhům právních předpisů a rozpočtových otázek – předpokládá se 25 členů
- rozšíření kompetencí České školní inspekce (ČŠI) – mimo kontroly bude mít nově za povinnost zjišťovat a hodnotit podmínky a průběh poskytování školských poradenských zařízení
- školy budou mít povinnost poskytovat ČŠI elektronicky veškeré požadavky, které jim ČŠI stanovuje – do rejstříku škol bude nově zařazena elektronická adresa školy

V následné diskuzi se živě debatovalo o povinné maturitní zkoušce z matematiky – odborné školy by tak maturovaly ze šesti předmětů, což je oproti maturitám na gymnáziích více. Výkonná rada se rozhodla k tomuto napsat petici a její návrh přednést na zasedání Národní rady CZESHA ve dnech 13. a 14. 5. 2015.

Změny by měly nastat ve financování škol – podle pana ministra je nutné ukončit systém financování na žáka, který upřednostňuje kvantitu před kvalitou, a mělo by dojít ke sjednocení normativu v jednotlivých krajích (u základního školství financování na třídu, event. na školu, u středního školství pouze na obor).

Termín příští Výkonné rady Asociace byl stanoven na středu 24. 6. 2015 ve Střední odborné škole Stříbro.

Informace navazují na články z předchozích jednání k otázkám zemědělského školství, které byly uveřejněny v časopise v letošním školním roce (Zemědělská škola č. 1, str. 4–10; č. 2, str. 5–6; č. 3, str. 10–11; č. 4, str. 4–8; č. 5, str. 5–10; č. 6, str. 6–7, č. 7, str. 5; č. 8, str. 4–11).

Podrobný zápis z celého jednání Výkonné rady Asociace dne 8. 4. 2015: www.asven.cz



Celostátní soutěž žáků zemědělských škol v Benešově

V roce 1999 se ve Starém Městě u Uherského Hradiště uskutečnil nultý zkušební ročník odborné soutěže žáků středních zemědělských škol studijního oboru Agropodnikání. Soutěž měla hned napoprvé velmi dobrý ohlas, a tak byla „nastartována“ nová, dnes už významná tradice, která stále úspěšně pokračuje. Pořadatelem soutěže je vždy vítězná škola – další ročníky se tak uskutečnily na školách v Táboře, Rožnově pod Radhoštěm, Opavě, Hořovicích, Rakovníku, Olomouci, Hořicích, Benešově, Táboře, Benešově, Přerově, Bystřici nad Pernštejnem, Benešově, Táboře, Olomouci, a tento ročník už počtvrté v Benešově.



Na letošní soutěž se ve dnech 16. a 17. dubna sjeli soutěžící z 26 škol (Březnice, Bystřice nad Pernštejnem, Čáslav, Český Těšín, Frýdek-Místek, Hořice, Humpolec, Chrudim, Chomutov (Kadaň), Klatovy, Kostelec nad Orlicí, Lanškroun, Nový Jičín, Opava, Olomouc, Písek, Plasy, Poděbrady, Přerov, Rakovník, Rožnov pod Radhoštěm, Staré Město, Stříbro, Tábor, Třebíč, Žatec), na poslední chvíli se odhlásilo Znojmo.

Podle nepsaných pravidel každou školu reprezentuje jeden žák 4. ročníku a doprovází ho učitel praxe. Soutěž slouží žákům mj. i k poznání jiné školy a kamarádů, k posílení zdravého sebevědomí, „k předmaturitnímu ověření znalostí“..., pedagogickému doprovodu zase k prohlídce rozdílného školního prostředí, způsobů řešení praktické výuky, k vzájemné výměně zkušeností. Je proto chybou, když vedení některé školy tuto aktivitu odmítne – vítězství žáka ani přední umístění není to rozhodující, co má soutěž všem přinést.

Nad letošním soutěžením převzal záštitu ministr zemědělství pan Ing. Marián Jurečka. Na slavnostním zahájení ho zastupoval náměstek za úsek komodit, výzkumu a poradenství pan Ing. Jindřich Šnejdrla, přítomni byli i další významní hosté. Všechny účastníky celostátní soutěže pozdravila ředitelka školy PaedDr. Bc. Ivana Dobešová. Těší ji, že v loňském roce zvítězila benešovská škola, a proto získali tu čest organizovat soutěž letošní. V záštitě ministra zemědělství vidí paní ředitelka potvrzení podpory vzdělávání mladých lidí – maturanti v rámci celé České republiky si mohou pro-

věřit svou připravenost k maturitní zkoušce. Je ráda, že v poslední době je zemědělské vzdělávání podporováno a dostává zelenou. Jak všichni vědí, nejsou to jen dva dny soutěžení, ale neméně důležité jsou pro soutěžící i učitele nové poznatky a společné zážitky. Před dvěma dny otevírali v Poměnicích nový areál praktické přípravy a účastníci budou mít možnost v tomto areálu na školním hospodářství soutěžit.

Podle slov pana náměstka si na ministerstvu zemědělství nesmírně váží takovýchto soutěží a budou je podporovat, neboť jsou přesvědčeni, že je to právě ta oblast, která dokáže mladé lidi motivovat. Ing. Šnejdrla je přesvědčen, že české zemědělství má tu nejtěžší dobu za sebou, že bude schopno v rámci celého národního hospodářství hrát velmi významnou roli. A chtějí pro to dělat vše. Bez mladých nástupců si moderní zemědělství představit nelze. Těší se rovněž na případné další setkávání s žáky jako výkonnými zemědělci.

Pravidelný host soutěžních klání ředitel Agrární komory okresu Benešov Ing. Rudolf Kučera zdůraznil známou situaci v zemědělství – věk zemědělců..., který je „trochu na hraně“. Nová mladá generace to má vzhledem k rychlejšímu pokroku složitější, musí toho umět a znát mnohem více. Tady však vidí záruku v dobrém rozvoji, který je tak dán... Soutěžícím připomenul – ať už budou působit kdekoli v rostlinné či v živočišné produkci – ať si vždy uvědomí, že pracují s živým materiálem.



Jezdecká hala v novém areálu praktické přípravy, původní historický školní statek

Slavnostní zahájení pozdravil i starosta Benešova pan Ing. Jaroslav Hlavnička. S humorem poznamenal, že on, i když je nezemědělec, všem účastníkům velmi fandí a oceňuje zemědělství jako koncový uživatel.

Hlavní organizátor soutěže Ing. Jiří Adam uvítal potřebnou podporu ministerstva zemědělství a seznámil posluchače s organizací soutěže a s programem obou dnů. Pedagogický doprovod měl po oba dva dny svůj vlastní program – odborné exkurze. Jednotlivé skupiny soutěžících si vzali na starost zdejší žáci třetích ročníků a po stanovištích je doprovázeli. A v čem se soutěžilo?

První den byla na programu praktická část úkolů, druhý den část teoretická. Praktická část zahrnovala činnosti na pracovištích pěstování rostlin, chovu hospodářských zvířat, organizace a ekonomika, mechanizace a jízdu zručnosti. Soutěžící poznávali osivo, hnojiva, choroby a škůdce rostlin, plevele, plemena hospodářských zvířat, hodnotili a manipulovali se zvířaty, poznávali a hodnotili krmiva, prováděli výpočty, obsluhovali a seřizovali mechanizační prostředky, určovali jejich jednotlivé součásti. Nechyběla jako už každoročně jízda zručnosti traktorem s přívěsem. Teoretická část soutěže probíhala druhý den dopoledne a obsahovala písemné testy z pěstování rostlin, chovu zvířat, ekonomiky a organizace a mechanizace.

Učitele – pedagogický doprovod – čekaly dvě půldenní odborné a poznávací exkurze. První den učitelé odjeli do Šlechtitelské stanice Stupice a navštívili pivovar ve Velkých Popovicích, v pozdním odpoledni se v posluchárně školy seznámili s programem „Cestou přírodovědných a technických oborů napříč Středočeským krajem“. Druhý den dopoledne byla na programu neméně zajímavá prohlídka Školního statku Poměnice a zámku Jemniště.



Zámek Jemniště

Exkurze do Stupic (do jedné z pěti šlechtitelských stanic akciové společnosti Selgen) učitele velmi zaujala. Společnost se zabývá hlavně šlechtěním nových odrůd polních plodin a navazuje na tradici nepřetržité šlechtitelské činnosti původních šlechtitelských



Exkurze učitelů na Školním statku Poměnice



Praktická část soutěže na pracovišti mechanizace

společností. Široký sortiment šlechtěných druhů polních a zahradních plodin se postupně zužoval a prohlubovala se specializace. V současné době se každá stanice specializuje na šlechtění konkrétních druhů polních plodin. Jednotlivá pracoviště však mezi sebou spolupracují na bázi přezkušování materiálů, z důvodu ověření výsledků v jiné lokalitě naší země.

Na webových stránkách společnosti je i zajímavá nabídka pro naše školy <http://selgen.cz/studentska-cena/>

Šlechtitelská společnost SELGEN vyhlašuje soutěž pro vynikající studentské práce s výsledky v oblasti genetiky, šlechtění a pěstování polních plodin. Práci v elektronické podobě předkládá student se souhlasem školy, univerzity či pracoviště, kde práce vznikla, uzávěrka předložením práce do 31. 10. 2015.

Podvečer mohli soutěžící žáci strávit hrou v golf nebo absolvovat přírodovědnou prohlídku konopištského parku. Společný večer všech pedagogů byl časem pro příjemné posezení, sdělování dojmů i zkušeností i zábavným soutěžením v bowlingu.

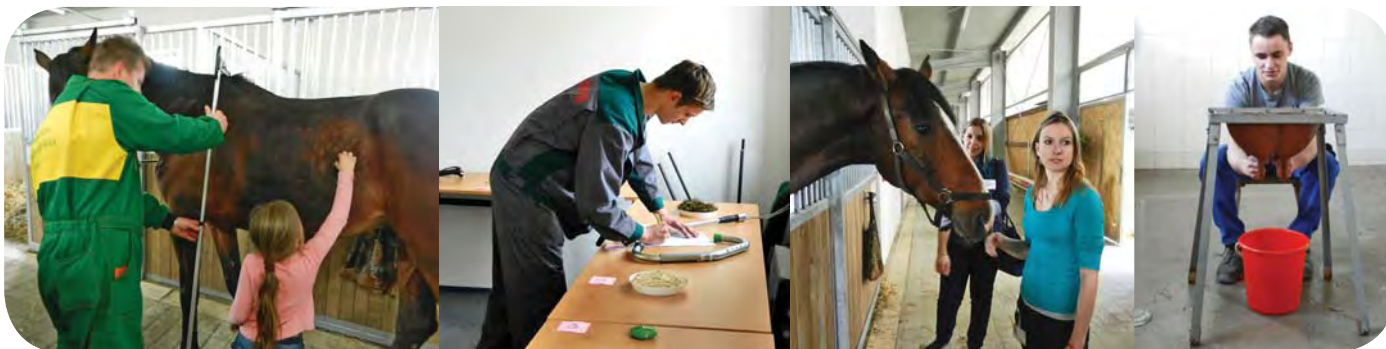
I když už se celostátní soutěž žáků zemědělských škol studijního oboru Agropodnikání koná v Benešově počtvrté, podmínky pro praktickou část soutěže byly naprosto jiné. Jak už řekla v zahajovací části paní ředitelka – první část soutěže se uskutečnila v novém areálu praktické přípravy v Poměnicích, který před dvěma dny otvírali. Nový areál včetně školního statku si rovněž v rámci svého programu prohlédli učitelé soutěžících.

Dozvěděli se mj., že školní statek hospodaří na 300 ha, 150 ha patří pozemkovému fondu, zbytek je v pronájmu od soukromých osob. Pozemkovému fondu patří i budovy statku, které „volají“ po rekonstrukci. Kraj ale nebude investovat do něčeho, co není jeho, na budovy není možné žádat dotace, není možné čerpat krajské dotace na rekonstrukce, a tak tu probíhá pouze nejnutnější údržba.

Krásná historická budova, která náležela ke konopištskému zámku (postavena jako kravín), je využívána k chovu prasat. Má kapacitu 80 prasnic, technologie pro odchov selat a porodnu, současných 10 prasat slouží pouze pro výuku žáků a studentů. V jedné části jsou umístěné ovce, krávy se nalézají v novějším kravínu. K výuce slouží i včelíny, připravuje se zázemí pro drobnochov.



Na pracovišti pěstování rostlin soutěžící poznávali mj. plevele a polní rostliny, odhadovali váhu pytle s obilím ...



Hodnocení zvířat, poznávání krmiv a veterinárních pomůcek, ruční dojení z atrapy vemene

Nový areál praktické výuky v hodnotě 33 milionů korun je jediným takovým uceleným areálem u nás. Projekt výstavby byl spolufinancován Evropskou unií v rámci Regionálního operačního programu Střední Čechy. Cílem projektu bylo zkvalitnění a zatraktivnění odborných a praktických dovedností žáků a studentů. Realizací projektu došlo k modernizaci výuky, k pořízení nových učebních pomůcek, technologií a zařízení nezbytných k současné požadované výuce.

Areál praktické výuky zahrnuje především zázemí pro chov koní a jezdeckví, skládá se z kryté a venkovní jízdárny a kruhovky, stáje pro 22 koní, nechybí mechanizační hala, dílna, učebna, zázemí pro učitele..., poblíž jezdecké haly našel v areálu prostor obor green keeper (údržba golfových hřišť), vznikl „golfový domek“ s učebnami, potřebnou mechanizací, vedle hned cvičné golfové hřiště. Bylo co prohlížet!

Po slunném prvním dnu nastalo ochlazení a přišel i déšť, ale soutěžící žáci seděli v učebnách a plnili teoretickou část.

Po ukončení písemných testů a návratu pedagogického doprovodu z dopolední exkurze nastal opět čas napětí před vyhodnocením soutěže. Kdo se stane vítězem, kde se uskuteční soutěž příští rok?

Podle pana Ing. Adama, který má díky úspěchům benešovské školy už letité zkušenosti, soutěž ukázala, že žák musí být všestranný. Soutěžící nemusel získat v nějaké disciplíně velké ocenění, ale nesměl nikde propadnout, a nakonec byl celkově dobrý. Naopak někteří žáci byli velice dobří ve všech částech a pak „někde vypadli“ (kámen úrazu byl časový limit na jízdě zručnosti), získali tak dílčí ocenění, ale celkově jsou kolem 4.–7. místa...



Soustředění při písemných testech



Jízda zručnosti v areálu Školního statku Poměnice



A komu blahopřejeme?

Jízda zručnosti

1. Robin Malohlava Masarykova střední škola zemědělská a Vyšší odborná škola Opava
2. Andrej Černaj Střední odborná škola a Gymnázium Staré Město
3. Daniel Henzl Střední škola zemědělská a Vyšší odborná škola Chrudim

Praktická část

1. Lukáš Filipčík Střední zemědělská škola v Písku
2. Jakub Liška Střední škola zemědělská Přerov
3. Petr Moulis Gymnázium a Střední odborná škola Plasy

Teoretická část

1. Lukáš Filipčík Střední zemědělská škola v Písku
2. Martin Mištera Střední zemědělská škola Rakovník
3. Daniel Henzl Střední škola zemědělská a Vyšší odborná škola Chrudim

Celkové umístění

1. Andrej Černaj Střední odborná škola a Gymnázium Staré Město
2. Jiří Novák Česká zemědělská akademie Humpolec
3. Petr Knytl Střední zemědělská škola a Střední odborná škola Poděbrady

A na závěr paní ředitelka Dobešová pográtulovala všem vítězům, ale poděkovala také všem zúčastněným..., že mají rádi zemědělství, že se mu věnují. Doufá rovněž, že účast v této soutěži všechny v jejich zájmu ještě více



podpořila. I když se některým určité části nepodařily, vůbec to nevadí, obdobných příležitostí ukázat své schopnosti bude v životě ještě mnoho. Chce to, poučit se z momentů, které nevyšly, a přistě zkušenosti zúročit.

Na úplný závěr poděkovala svým kolegům a celému týmu, který soutěž připravoval. Bylo skutečně za co.

Po rozloučení nezbyvá, než se těšit na obdobné přínosné setkání příští rok ve Starém Městě. Jistě co nejvíce škol vyše své žáky a učitele za novými zkušenostmi!





Sociální pedagogika ve světle společenského, institucionálního a individuálního ohrožení

V polovině dubna uspořádal Institut mezioborových studií Brno ve spolupráci s Univerzitou Mateja Bela v Banské Bystrici již sedmou mezinárodní konferenci k aktuálním otázkám sociální pedagogiky. Konference se zúčastnili pracovníci polských, slovenských a českých univerzit, výzkumných a vzdělávacích institucí. Tématem bylo současné ohrožení lidí z hlediska společenského, institucionálního i individuálního.

Konference byla zahájena v plénu, kde zazněly významné referáty zástupců jednotlivých zemí, a následně pokračovala v sekcích.

Úvodní příspěvek přednesl profesor **dr. Tadeusz Pilch**, z varšavské univerzity, z katedry pedagogiky. Zabýval se **genezí, podstatou a důsledky sociálních hrozeb**. Hrozby mají objektivní charakter a působí na nás zvenčí. Dr. Pilch rozebral hrozby ekonomické, politické, ideologické, kriminální a ekologické. Jako podstatnou hrozbu ekonomickou pro náš společný evropský prostor vidí novou smlouvu mezi EU a USA – TTIP (Transatlantické obchodní a investiční partnerství), která do evropské ekonomiky zanechá nové prvky, s nimiž jsme dříve nepracovali a nepočítali s nimi. U politického ohrožení vidí hlavní problém v tom, že zde existuje velká politická moc bez zodpovědnosti za svá politická rozhodnutí. Moc je oddělená od voličů a nemá trestní zodpovědnost. Nehlíží se na právo a morálku, ale jedná ve prospěch svých stran a sekretariátu, které reprezentuje.

Další ohrožení jsou ideologická. Jde především o různé totalitní ideologie jako fašismus apod. Velmi negativně se dnes chová Islámský stát. Rovněž kriminální ohrožení v podobě organizovaného zločinu nemůžeme podceňovat. Velkým nebezpečím jsou ekologická ohrožení způsobená sobeckou činností nebo podceňováním možných rizik. Rovněž v oblasti mezilidských vztahů se situace stále zhoršuje a pouze boj o vítězství se stal jediným důvodem lidské existence. Lidé se uzavírají před ostatními do svých ohrazených domovů posílených vlastní ochranou.

Paní profesorka **dr. Jolana Hroncová, Ph.D.**, vedoucí katedry pedagogiky z Univerzity Mateja Bela z Banské Bystrice se zabývala **sociálním ohrožením dětí a mládeže v 21. století a participací sociální pedagogiky na jejich prevenci a řešení**. Příkladně sociální pedagogiku k sociálnímu hasiči, který řeší problémy chudoby, nezaměstnanosti, osiřelosti a dalších slabých stránek současné společnosti. Dnešní mladé lidi ohrožuje vysoká míra nezaměstnanosti, odklon od duchovních hodnot ke konzumu, zvyšování individualismu a globální terorismus. Studie, kterou představila, je zaměřená na současné ohrožení mladých lidí ze strany společnosti a na možnosti participace sociální pedagogiky na jejich řešení. Podtrhla důležitou roli sociálního pedagoga, který

je již legislativně na Slovensku zakotven, ale bohužel není plně na školách obsazen.

Prof. dr. Wiesław Theiss a **prof. dr. Barbora Smolinská** – Theiss z varšavské univerzity se zabývali **sociálními a osvětovými disproporcemi z pohledu nové perspektivy**. Uvědomili krátkou exkurzi do historie v pojmu „sociální nerovnost“ a nastínili pohled na tuto kategorii ve vývoji sociální pedagogiky. Pojednali o přínosu polské pedagogiky a sociologie v oblasti lišících se možností přístupů ke vzdělání pod vlivem sociálních, ekonomických, náboženských a politických faktorů. Navodili otázky ohledně rozvoje teorie a metodologie výzkumů nerovností. Konstatovali, že se nabízí téze, že dnešní výzkum v dané oblasti pokulhává za výzvami současnosti.

Další příspěvek přednesla **prof. PhDr. Ingrid Emmerová, Ph.D.**, z Univerzity Mateja Bela v Banské Bystrici, která charakterizovala **preventivně-výchovnou práci ve škole jako předpoklad prevence sociálního ohrožení žáků**. Hovořila o práci sociálních pedagogů, kteří jsou na slovenských školách legislativně ukotveni. Profesionalizace preventivní sociálně-výchovné práce je zároveň podmínkou pro zvyšování její efektivity. Její hlavní slabinou je nedostatečný počet sociálních pedagogů v praxi, kteří musí řešit neúměrné množství problémů v době, kdy se zvyšuje počet trestných činů u dětí a mladistvých. Zvyšuje se počet drogově závislých, stoupá agresivní chování žáků vůči učitelům a jako nejzávažnější problém se ukazuje i stoupající počet sebevražd mladistvých.

Informace o práci v sekcích přineseme v příštím čísle.

Josef Sívek, ÚZEI Praha ✨



Konferencia EUROPEA International priniesla ovocie

V predchádzajúcich číslach časopisu *Zemědělská škola – Pôdohospodárska škola* sme Vám predložili články **Dovidenia Taliansko**, uvidíme sa v Lotyšsku alebo **Nepripravujú sa iba v triedach**, ktoré poukazovali na dve dôležité veci – medzinárodnú spoluprácu a spájanie odborného vzdelávania s vedeckou, či výrobnou praxou. V oboch prípadoch je potrebné mať kontakt s partnermi, ktorí sa zameriavajú na poľnohospodárstvo. Samozrejme, že len kontakt nepostačuje, a je potrebná ešte komunikácia, vzájomné navštevovanie sa a hlavne predstavenie schopností a výsledkov, ktoré môžeme partnerom odovzdať.

Tieto skutočnosti sa už vyše dvadsať rokov spájame so spoluprácou s Talianskom, hlavne vo vedecko-vzdelávacej oblasti, ktorú sa v súčasnosti viac orientujeme záhradkárskym smerom. Už si nevieme predstaviť vegetačné obdobie, kedy by sme neoverili pestovanie niektorého kultivaru talianskej zeleniny v našich klimatických podmienkach. Bude to aj v tomto roku, kedy chceme nadviazať na pozitívne výsledky pestovania brokolice s orientáciou hlavne na kultivar Romanesco (pozn.: v literárnych zdrojoch pre uvedený kultivar v súčasnosti a dokonca ani v Taliansku nie je druhová a terminologická jednotnosť, pretože niektorí ho nazývajú karfiol a iní brokolica).

Naše aktivity sme prezentovali na medzinárodnej konferencii *Europea International 2014*. Tieto zaujali **Istituto Statale di Istruzione Secondaria Superiore "G.B. Cerletti" di Conegliano (TV)**, ktorá i keď je vyslovene školou vinohradnícko-vinárskou prejavila záujem nás navštíviť s tým, že chcú vidieť praktické aktivity, no nie zo záhradníctva alebo vinárstva, ale zo študijného odboru agropodnikanie a zamerania kynológia, ako aj práce v záujmových krúžkoch. V rámci vzájomnej komunikácie nám oznámili, že počas svojej návštevy prinesú osivo, aby sme v pokusoch mohli pokračovať.



Podávanie informácií o škole a študijných odboroch

ukážky z výcviku psov s odborným výkladom, ale aj niečo na pobavenie – tance so psami. Pri záujmových krúžkoch sa záujem talianskych hostí orientoval predovšetkým na krúžok chovateľský, konkrétne prejavili záujem o chov exotických zvierat. Mnohí zo študentov zo začiatku iba s údivom a rešpektom sledovali ako naši žiaci pracujú so psami, alebo chytajú do rúk plazov, no neskôr sa osmelili a aj sami to skúsili. Keďže počas exkurzie pochytil účast-



Príprava na ukážky kynologického výcviku, v pozadí talianska delegácia

Dňa 27. marca 2015 sme mohli privítať mnohopočetnú delegáciu – 39 žiakov a 3 učiteľov, ktorým sme ukázali nielen praktické



Tanec so psom

Výcvik poslušnosti

níkov hlad, nesmelo chýbať pohostenie, pri ktorom boli prepojené chute oboch národov. Taliani radi cestoviny a my zase nejaký živočišný produkt, čo sa pretavilo do ponuky bryndzových halušiek, ktoré mali skutočne pozitívnu odozvu.

O spokojnosti najlepšie svedčí tento list:

„Grazie molte per la vostra ospitalità. I nostri studenti sono rimasti soddisfatti nel aver visitato la vostra scuola, in particolare gli è piaciuta la vostra dimostrazione con i cani. Ai nostri studenti è piaciuto molto anche il vedere e poter toccare i vostri animali esotici (tenere in mano i serpenti) e vi ringrazio anche per il pasto fatto in vostra compagnia e mangiare i vostri prodotti tipici” (Renzo Bettin, 2015). Mnohokrát ďakujeme za Vašu pohostinnosť. Naši študenti boli radi, že mohli navštíviť Vašu školu, zvlášť sa im páčila ukážka výcviku psov. Naším študentom sa taktiež veľmi páčilo, že mohli vidieť a dotknúť sa exotických zvierat (brať hady do rúk). Taktiež Vám ďakujeme za jedlo, k nemu urobený výklad a konzumáciu Vašich typických produktov.

Aby talianski hostia mali ucelený pohľad na štúdium agropodnikania a na vzdelávacie programy, bola súčasťou pobytu aj prehliadka účelového zariadenia – Školského hospodárstva v Trnave. Boli sme príjemne prekvapení živým záujmom, ktorý skupina venovala chovateľským podmienkam dojníc a získavaniu mlieka. Keďže práve prebiehalo dojenie, mali čas i na sledovanie tohto úkonu. Príjemne nás prekvapil i záujem o výrobu siláže. Práve pri silážnych žľaboch alebo silážnych vakoch sa nám veľmi dobre komunikovalo o odbornej problematike, pretože kvasné procesy sú ako vinárom, tak i krmovinarom dobre známe. Ak sa vinárom alebo aj nám produkty nevydaria, tak sú kyslé a pri ich konzumentoch sa netvária nadšene.

Keďže ovocie našich kontaktov prostredníctvom Europea International dosiahlo tú správnu zrelosť a vyváženosť, tak ho môžeme konzumovať s nadšením. Jeho realizácia vo forme uskutočnenej návštevy vyvolala pocit spokojnosti a úsmev na tvári u oboch partnerov.



S hlbokým zármutkom v srdciach vám oznamujeme, že dňa 22. 4. 2015 nás náhle a nečakane opustila naša žiačka, dcéra a priateľka **Mária Branišová** (na fotografii vľavo).

Týmto vyjadrujeme úprimnú sústrasť všetkým rodinným príslušníkom, kamarátom, spolužiakom a známym.

Ján Piešťanský

SOŠ poľnohospodárstva a služieb na vidieku, Trnava 🌿

Foto: Patrik Štefák

Zemědělství a zemědělské vzdělávání, ekologie

Zahraniční spolupráce Střední školy zemědělské a VOŠ Chrudim

V letech 2014–2016 předpokládáme v dané oblasti realizaci klíčových aktivit: výměny mezi zemědělskými školami, stáže žáků Střední školy zemědělské a Vyšší odborné školy Chrudim v Nizozemsku. Aktivita jsou vzájemně propojené prostřednictvím odpovědné osoby Ing. Zoubkové, která úspěšnou realizaci jednotlivých aktivit garantuje.

Výměny mezi zemědělskými školami

V rámci první aktivity bude zrealizován každoroční projekt výměn mezi partnerskými zemědělskými školami – Střední školou zemědělskou Chrudim a Groenhorst College Barneveld. Partnerství mezi školami vzniklo v roce 1993 za podpory Výboru pro partnerství Chrudim-Ede. Projekt je určen pro žáky oborů Agropodnikání a Eko-

logie a ochrana krajiny. Projekt proběhne ve dvou fázích. V dubnu navštíví Chrudim třída nizozemských žáků se třemi učiteli. Pro skupinu bude připraven program nejen kulturní, ale především odborný. Exkurze se zaměří na chov skotu, prasat a drůbeže. Na programu bude také přednáška o českém zemědělství a prezentace školy, České republiky a jejího vzdělávacího systému. Pro rok 2015 je termín návštěvy Chrudimě stanoven na období 20.–24. 4. 2015.

Druhou fází projektu výměn bude pobyt žáků v Barneveldu na konci září nebo počátkem října 2015. Naši žáci budou ubytováni v hostitelských rodinách (stejně jako holandské žáci v Chrudimi). Program zahrne návštěvy zajímavých míst v okolí Barneveldu (Ede, Arnhem) a návštěvu Amsterdamu. Těžištěm výjezdu dále zůstávají odborné exkurze na farmy s chovem skotu, koz, koní a drůbeže. Žáci se seznámí se systémem odborného a praktického vzdělávání při návštěvě Groenhorst College (největší zemědělská škola v Nizozemsku).



Češi v Barneveldu – říjen 2014

Hlavní priority a cíle projektu výměn jsou:

- podpořit zájem mladých lidí o zemědělství a zemědělské školství,
- seznámit je se systémem, který funguje v cizí zemi, dát jim možnost porovnat českou a nizozemskou realitu,
- poznat nové sociokulturní prostředí,
- seznámit se s novými lidmi, navazovat nové kontakty, nacházet nové přátele,
- používat cizí jazyk v reálných situacích,
- zvyšovat motivaci ke studiu odborných předmětů i ke studiu cizích jazyků (angličtina, němčina).

Dlouholetá spolupráce mezi školami je pro další období zárukou úspěšné realizace projektů výměn. Každý rok hledáme a navrhujeme nová zlepšení. Projekty výměn se ukázaly jako nesmírně přínosné pro všechny zúčastněné strany. Za celé období do Nizozemska vycestovalo 500 žáků školy a 80 % pedagogického

sboru. Podpora v rámci partnerství měst ulehčuje realizaci těchto aktivit.

Stáže žáků chrudimské školy v Nizozemsku

Tyto stáže navazují na projekty výměn, probíhají již od roku 1999. V rámci 11 projektů stáží (mobilit) pracovalo 39 žáků na rodinných farmách v Nizozemsku. Pracovní stáž trvala jeden měsíc a žáci se zapojili úspěšně do pracovního prostředí, ale i do života hostitelské rodiny. Projekty mobilit byly vždy realizovány s podporou mezinárodního projektu Leonardo da Vinci na podporu mobilit mladých lidí v počátečním odborném vzdělávání. Aktuální projekt mobilit byl realizován v srpnu a září 2014 a byl určen pro čtyři žáky školy na dvou rodinných farmách v okolí Ede a Barneveldu.

Úspěšné projekty

Závěrem je třeba zdůraznit, že úspěšné projekty mobilit mají základ ve spolupráci mezi zemědělskými pracovními skupinami i ve spolupráci mezi školami a tvoří tak kvalitní a efektivní celek.

Tato mezinárodní spolupráce byla prezentována naposledy v červnu 2014 na diseminační konferenci v Praze, dále v listopadu 2011 na celostátní konferenci programu Leonardo da Vinci (škola jako nejúspěšnější předkladatel mezinárodních projektů mobilit v oblasti zemědělství), roku 2005 na mezinárodní konferenci programu Leonardo da Vinci ve Vídni a v roce 2001 obdržela chrudimská zemědělská škola Pečeť kvality za projekt Silné a slabé stránky v řízení rodinné farmy. V dalším období se škola zapojí do nového mezinárodního programu ERASMUS+.

Ing. Renata Zoubková

Střední škola zemědělská a VOŠ Chrudim ✿



Holandské v Chrudimi – květen 2014



Spolupráce zemědělské školy

a MAS Krajina srdce

Naši studenti 1.– 3. ročníků vzdělávacího oboru Ekonomika a podnikání zaměřeného na Podnikání v EU a řízení projektů Vyšší odborné školy a Střední zemědělské školy v Táboře se zúčastnili workshopu (v rámci projektu Odborné praxe při vzdělávání v Jihočeském kraji) do oblasti MAS Krajina srdce.

Celodenní program zajistila paní Ing. Monika Hienlová, která je pracovnící MAS (místní akční skupiny). V hojném počtu se ráno sešli studenti na autobusovém nádraží, nasedli do autobusu, který zajistila Jihočeská hospodářská komora v Českých Budějovicích, a odjeli do Mladé Vožice, kde přistoupila paní Hienlová se svými kolegy.

První zastávkou byla rozhledna Kovářka, kterou navrhl a zrealizoval pan Ladislav Dobeš. Léta shromažďoval staré tovaryšské a výuční listy, staré kovářské nářadí, které vystavil ve věži a venku na malém nádvoří. Kamenná rozhledna měří 13 m, ve vnitřním prostoru věže je umístěno točité schodiště, na jehož vrcholu je nádherný výhled do kraje.



Další zastávkou byla Oldřichovská konírna, jejíž majitelkou je Eva Podrabská. V konírně má celkem 6 koní, dále ovce, slepice, králíky a také psy. Na Oldřichovské konírně je zajímavé ustájení koní, kteří

nejsou ustájeni v klasických boxech, ale majitelka konírny využívá režimu 24/7, což znamená, že koně žijí volně ve výběhu. Majitelka si tímto splnila svůj sen a veškerý provoz konírny financuje z vlastních zdrojů. Každé léto pořádá tábory pro děti, které učí pracovat s koňmi.

Po seznámení s konírnou následovala zastávka na Šelemběrku, kde se studenti dozvěděli zajímavosti z historie hradu, ale i z jeho současnosti, hlavně s využíváním mezinárodních projektů. Z věže pozorovali krásnou krajinu v okolí Mladé Vožice. Na Šelemběrku nabízí občanské sdružení Danar mnoho aktivit zaměřených na historii, řemesla a vzdělávání dětí. Každý rok se zde uskutečňují jednorázové tematické akce pro veřejnost, tematické pobyty a exkurze.

Po dobrém obědě účastníci zajeli na židovský hřbitov a ochutnali čerstvý mošt ve Vilicích. Poslední částí workshopu bylo společné setkání s členy MAS Krajina srdce. Byla představena turistická oblast Toulava, která nabízí tzv. Toulavku, díky níž lze čerpat velké množství slev a výhodných bonusů pro aktivity v dané oblasti i pro návštěvu restaurací.

Vzhledem k nabytému programu pokračoval workshop ve škole, kde studenti zemědělské školy navrhovali možnosti spolupráce s MAS Krajina srdce. Celá akce workshopu se všem zúčastněným velmi líbila, studenti si odnesli nové poznatky při využívání evropských projektů a práce MAS.

Uvědomili si, že život i mimo město může být zajímavý a pestrý.

Kludie Gonsorciová, 2. A, účastnice workshopu ✨





Exkurze do Krajiny srdce

Ve čtvrtek 26. března 2015 se 30 žáků Vyšší odborné školy a Střední zemědělské školy Tábor se dvěma učiteli vydalo na exkurzi. Tu jim umožnila Jihočeská hospodářská komora v rámci projektu Odborná praxe při vzdělávání v Jihočeském kraji.

Projekt se orientuje na navázání spolupráce středních škol se zaměstnavateli, odborníky a nově vzniklým centrem praktického vzdělávání při Technologickém centru v Písku za účelem zajištění kvalitní odborné praxe žáků středních škol.

A kam se tentokrát táborští žáci ze tří ročníků oboru Ekonomika a podnikání se zaměřením na Podnikání v EU a řízení projektů podívali? Na Mladovožicko, kde působí místní akční skupina (MAS) Krajina srdce, která má za sebou již 11 let činnosti a velké množství realizovaných aktivit na podporu rozvoje venkova (podpořených z Programu rozvoje venkova). Takže organizace pro jejich zaměření jako dělaná!

První zastávkou celodenního výletu byla **Mladá Vožice**. Tam k žákům do autobusu přistoupily organizátorky exkurze Monika Hienlová a Veronika Havlíková. Sotva se autobus dal do pohybu, už tu byla první akce. Žáci obdrželi pracovní listy s množstvím otázek. Za jejich správné zodpovězení je čekal poklad. Tak měli všichni oči otevřené, aby jim nic neuniklo.

Hned další zastávka v **Moravci** na **rozhledně Kovářka** stála za to. Unikátní rozhledna je teprve třetí kamennou rozhlednou po 76 letech v Čechách. Má číslo popisné a raritou je i přilehlé **kovářské muzeum**. A to nemluvíme o tom, že je to jediná rozhledna kromě té pražské Petřínské, která má noční prohlídky. Rozhlednu žákům představil místní kovář Ladislav Dobeš, její duchovní

i fyzický otec. Třináctimetrovou kamennou věž s ochozem postavil před 4 roky za pouhých 36 dní. Ovšem 9 let sháněl na tuto stavbu povolení a peníze. Ty nakonec získal z Evropského fondu pro regionální rozvoj.



V kovářském muzeu

Po prohlídce věže a kovářského muzea, kde se žáci seznámili také s nejrůznějšími exponáty z historie zemědělství, je autobus odvezl do nedalekého **Oldřichova**.

Tam už na ně čekala paní Eva Podrabská se svými miláčky na místě zvaném **Oldřichovská konírna**. Tady jim byla představena Toulavka. S tou se sice setkali už na Kovářce, ale teprve v Oldřichově k ní dostali patřičný výklad. Dověděli se, že je to zážitková karta turistické oblasti **Toulava**, která svému držiteli umožňuje čerpat množství slev a bonusů v restauracích, památkách, atrakcích i penzionech a slouží i jako e-skipas. A právě v Oldřichovské konírně využití Toulavky nabízejí.

Farma se specializuje na vícedenní pobyty pro děti, vyjížďky po okolí a také na výuku jízdy na koni. To, že je o jejich konírnu zájem, dokazuje i skutečnost, že už mají na celé prázdniny roku 2015 obsazeno. Ale nemají tu jenom koně. Chovají králíky, slepice, kozy i ovce. Tak kromě samozřejmého hlazení koní si mohli žáci užít i hlazení berana, který si pozornost nejprve vynutil na paní učitelce Hamerníkové, kterou mírně nabral, když se k němu při focení otočila zády. V konírně bylo veselo.



Rozhledna „Kovářka“



Hobby farma v Oldřichově

A pak se jelo na **hrad** u obce **Běleč**. Možná si řeknete, co má hrad společného s podnikáním a rozvojem venkova? Ale to jste asi ještě nebyli na **Šelmberku**. Tam má své království **spolek Danar**, nezisková organizace zabývající se historickořemeslnými vzdělávacími aktivitami s cílem pozitivně ovlivnit zejména mladou generaci. Právě pro mladou generaci byla určena nejedna z akcí, kterou v minulosti podpořila MAS Krajina srdce. Rozlehlý areál hradu je pro mladé jako stvořený. Po prohlídce historických řemeslných dílen a představení projektu „**Středověk na hradě Šelmberk**“ žáci vystoupali na věž hradu. Naskytl se jim pohled na velkou část území, na kterém MAS Krajina srdce působí.

Po obědě v Mladé Vožici už na žáky čekala jen jedna zastávka. Obec **Vilice** a její moštárna. To je jedna ze tří moštáren, které MAS Krajina srdce v rámci projektu „**Venkovské tradice v krajině II**“ přímo provozuje prostřednictvím svých členů. Ve Vilicích je to **spolek Mirabelka** s heslem „Z vašeho ovoce to vymáčkne!“ Ochutnávkou moštů se žáci rozloučili s Vilicemi a jejich vílami na návsi, což jsou dřevěné sochy, které tu vyrostly díky dalšímu projektu MAS Krajina srdce „**Z pohádky do pohádky**“, a vrátili se zpátky do Mladé Vožice.

Tam celou exkurzi zakončila přednáška v prostorách spolku. Manažerka MAS Krajina srdce Monika Hienlová tuto organizaci zevrubně představila a seznámila žáky s její činností. Ke slovu se také dostala nově vzniklá **turistická oblast Toulava**. Za tu mluvila Veronika Havlíková a místopředseda MAS Krajina srdce a zároveň ředitel Toulavy pan Jaroslav Krejčí, jehož rodina též provozuje Ski areál Monínec.

Celá exkurze i s přednáškou se poněkud protáhla, a tak žáci pouze odevzdali pracovní listy a pospíchali zpátky do Tábora. K vyhodnocení a následnému workshopu se zadáním „Jak by mohla spolupracovat vaše škola a MAS Krajina srdce?“ došlo až o několik dní později na škole v Táboře.

No a co žáky na exkurzi nejvíc zaujalo? Kolik jich správně vypracovalo pracovní listy? A jak vidí spolupráci mezi jejich školou a MAS?

Úplně správně odpověděly 4 žákyně. Z davu se při vyhlásování ozvalo: „Protože opisovaly!“ No ať už opisovaly, nebo ne, jsou to tyto dívky: Kristýna Kášková, Michaela Sklenářová, Adéla Šandová a Tereza Meszová.

Z odpovědí jasně nevyplynulo, které z navštívených míst žáky nejvíce zaujalo. Za to z následujícího workshopu na téma „**Jak by mohla spolupracovat vaše škola a MAS Krajina srdce**“ jasně zaznívalo: Chceme v MAS dělat praxi, chceme zprostředkovat brigády, výměnné pobyty do zahraničí! A podobně. Co z toho bude moci MAS Krajina srdce nabídnout, se uvidí, a jistě pro to udělá maximum.

Škoda jen, že na workshopu bylo tak málo slyšet, co chtějí naopak žáci udělat pro rozvoj venkova. Na dotaz, kolik se jich chystá na venkově zůstat, se zvedla jedna ruka, a to je hodně málo. Nicméně exkurzi i následný program si obě strany velice užily a do budoucna je na co navazovat.

Karel Vepřek, Mladá Vožice 🌟

Zemědělská olympiáda žáků středních škol

Na Den Země uspořádala Střední škola hospodářská a lesnická Frýdlant jubilejní 10. ročník úspěšné zemědělské odborné soutěže. Žáci absolvovali jízdu zručnosti kolovým traktorem s přívěsem, poznávací test plodin, plemen zvířat a materiálů, práci s nakladačem, sedláckou zručnost, písemný test znalostí a provedli výměnu a vyvážení pneumatiky a vykování skoby.

Chutné koláče pro vítězná družstva připravili ve školní pekárně.

(Podrobnější článek s fotodokumentací přineseme v červnovém čísle.)



„Barvy jara a Velikonoc“

Odborná soutěž již po třetí v Lomnici nad Popelkou

Ve Střední škole v Lomnici nad Popelkou se konal dne 31. března 2015 již 3. ročník odborné soutěže pro žáky učebních oborů kategorie E. I přes absolutní nepřízeň počasí (sněhová kalamita) se podařilo přijet všem přihlášeným školám.



Na základě zkušeností z předešlých ročníků byli soutěžící rozděleni do dvou kategorií. V první porovnávali svoje dovednosti a znalosti cukrářů, ve druhé – kuchařů. Úkolem soutěžících bylo dohotovení výrobku v časovém limitu 180 minut. Směli si přivést rozpracovaný polotovar, například upečený a slepený korpus, namodelovanou část ozdob, tepelně opracované suroviny, nakrájené uzeniny a sýry, případně připravené pěny.

Práci soutěžících sledovala po celou dobu odborná porota složená z pedagogů zúčastněných škol. Hodnotícími kritérii byla čistota a profesionálnost provedení, dodržování bezpečnostních a hygienických zásad, vzhled, originalita a celkový dojem. V hodnocení jednotlivých kritérií se projevila i organizace práce a profesní vystupování. Porota bodovala školním způsobem 1–5 (1 nejlepší). Výsledky byly velice vyrovnané a o umístění na prvních 3 místech rozhodovalo v některých případech pouze pět setin známky. Vyrobene exponáty kromě účastníků soutěže zhlédli i diváci, žáci nižších ročníků pořádající školy, aby tak získali motivaci k účasti v dalších ročnících.

Atmosféra v průběhu soutěže byla vynikající a vytvořené produkty vskutku úžasné. O celkovém pořadí rozhodla odborná porota následovně:

Cukráři

1. Kristýna Chladová, SŠ a ZŠ Nové Město nad Metují
2. Karolína Váchová, OU Hradec Králové
3. Melisa Rejchrtová, SŠ a ZŠ Nové Město nad Metují

Kuchaři

1. Aneta Kořínková, SŠ Lomnice nad Popelkou
2. Tadeáš Jiruška, SŠ a ZŠ Nové Město nad Metují
3. Lucie Čihulková, SŠ Lomnice nad Popelkou

Hlavním cílem celého soutěžního klání je umožnit i méně studijně nadaným žákům předvést svoji manuální zručnost. Pedagogičtí pracovníci ze zúčastněných škol se v odpoledních hodinách loučili s organizátory soutěže se slovy – „tak se těšíme zase za rok“.

Věříme, že všichni zúčastnění strávili v Lomnici nad Popelkou příjemný den, a zveme tímto k účasti v soutěži „Barvy jara a Velikonoc 2016“ i další školy.

V Lomnici nad Popelkou v současné době studují žáci denního studia maturitních i učebních oborů zaměřených na cestovní ruch, gastronomii, potravinářství a služby. Kromě denního studia nabízí škola i dálkovou formu nástavbového studia a zájmové i profesní vzdělávání dospělých. Více na www.skola-lomnice.cz





Ing. Miroslava Rajmová, Mgr. Alena Charousková
Střední škola, Lomnice nad Popelkou 🌸

Den vody opět na „Zemědělce v Žatci“

Světový den vody, stanovený OSN na 22. března, je oslavou úcty a pokory k vodě jako takové. V letošním roce v areálu Obchodní akademie a Střední odborné školy zemědělské a ekologické v Žatci proběhl v pátek 20. 3. již 12. ročník této významné akce.

Studenti 2. ročníku oboru Agropodnikání a ekologie si opět připravili (tentokrát devět stanovišť), např. vodní omalovánky, zvuky zvířat, lovení rybiček, rybáři v akci, vodní laboratoř a tradiční koloběh vody, kde velmi zábavně a zároveň poučně zahráli sluníčko, mráček a též zapojili děti do vysvětlení koloběhu vody.

Spolupráce s dětmi byla vynikající. Prokázaly, že jsou z mateřských školek a škol velmi dobře vybaveny znalostmi, které prohlubují ekologické cítění. I naši studenti na všech stanovištích prokazovali velmi dobré znalosti, schopnost proměnit se v učitele a krátkým poutavým výkladem danou problematiku dětem vysvětlit. Za pohotov



a správné odpovědi byly děti odměněny v závěru diplomy a sladkostmi, které jsme díky finanční podpoře města Žatec mohli nakoupit.



K velmi příjemné atmosféře přispělo i jarní sluníčko. Velkým překvapením pro děti i paní učitelky byla připravená speciální sklíčka a možnost pozorovat částečné zatmění slunce z areálu zemědělské školy. To všichni přijímali velmi nadšeně a pozorování krásně uzavřelo příjemnou páteční oslavu.

ské školy. To všichni přijímali velmi nadšeně a pozorování krásně uzavřelo příjemnou páteční oslavu.



Akce se vydařila, neboť naši školu na Den vody navštívilo s pedagogickým dozorem bezmála 400 dětí z mateřských škol a z 1. a 2. tříd základních škol. Pro výchovu dětí, pro probuzení jejich zájmu a uvědomění si, jak důležitá voda je, jsou taková setkávání důležitá.

Ing. Andrea Rábová
OA a SOŠ zemědělská
a ekologická Žatec



„Zemědělec – Krajinář“

Soutěž středních zemědělských škol s ekologickou tematikou

Dne 31. 3. 2015 se uskutečnilo přátelské setkání studentů zemědělských škol České republiky a jejich vyučujících na Vyšší odborné škole a Střední zemědělské škole Tábor u příležitosti konání již druhého ročníku soutěže s ekologickou tematikou „Zemědělec – Krajinář“. Jako ústřední téma letošního ročníku byla zvolena půda. Rok 2015 je vyhlásilo UNESCO jako „Rok půdy“.

Na soutěž se přihlásili zástupci zemědělských škol z Hořic, Chrudimi, Kostelce nad Orlicí a samozřejmě z pořadatelské tábořské školy. Dvoučlenná družstva žáků třetích ročníků plnila bodované úkoly z oblasti ekologie, ochrany půdy, ochrany krajiny, ochrany zemědělského půdního fondu a ze Zásad správné zemědělské praxe. Praktická část soutěže proběhla v přílehlé botanické zahradě školy, která v příštím roce spolu se školou oslaví 150. výročí svého trvání. Závěrečná část soutěže, prezentace na téma „Půda = život“, proběhla opět v prostorách školy. Porotu k této části soutěže tvořili pedagogové, doprovázejí soutěžící žáky.

Vítězem se na základě získaných bodů, i když v poměrně těsném pořadí, stala dvojice žáků ze Střední školy zemědělské a Vyšší odborné školy Chrudim. Na druhém místě skončilo Gymnázium, střední odborná škola, střední odborné učiliště a vyšší odborná škola, Hořice a třetí místo získala pořadající škola zastoupená Michaelou Blovkou a Editou Loukotovou. Pomyslnou bramborovou medaili vybojovali žáci ze Střední školy zemědělské a ekologické a středního odborného učiliště chladicí a klimatizační techniky Kostelec nad Orlicí. Slavnostní vyhlášení vítězů, předání pohárů a diplomů se konalo za účasti ředitelky školy Ing. Blaženy Hořejší.

Toto setkávání budoucích zemědělců má velký význam, neboť současný zemědělec je zároveň i tvůrce krajiny. Svou činností



chrání půdu před erozí, poškozováním, degradací, ochraňuje její kvantitu i kvalitu.

Děkujeme všem účastníkům a blahopřejeme k úspěšné reprezentaci svých škol. A již dnes vás srdečně zveme na třetí ročník soutěže „Zemědělec – Krajinář“, který proběhne příští rok na přelomu března a dubna. Těšíme se na shledanou!

Ing. Zdeňka Jankovská, koordinátor KEV
a Mgr. Bc. Šárka Kučerová, VOŠ a SZeŠ Tábor ☀

Pomozte obnovit farmu

Národní zemědělské muzeum Praha hledá partnera pro obnovení provozu své Malé muzejní farmy

Na muzejním dvoře (vchod z Letohradské ulice) se v minulosti nacházelo dětmi velmi oblíbené místo s chovem malých domácích zvířat. Děti i dospělí se sem chodili dívat nejen na králíky, slepice, kohouta, holuby a perličku, ale i na „své“ ovečky Dorotku a Cecilku.

Z technických důvodů byl však provoz farmy před několika lety ukončen. Nyní bychom rádi tradici Malé muzejní farmy obnovili. Hledáme proto partnera, zkušeného odborníka – chovatele, kterému ji nabízíme k bezplatnému využití.

Národní zemědělské muzeum Praha má v plánu vybudovat v sousedství zvířecí farmy znovu také malé políčko k seznámení návštěvníků s vybraným sortimentem zemědělských rostlin a plodin.

Kontakt: Mgr. Pavel Černý, projektový manažer NZM Praha, Tel: 725 938 651, e-mail: pavel.cerny@nzm.cz



Skotský náhorní skot nově u Bedřichova

Na našem území se chovají různá plemena skotu. Některá z nich mají v České republice dlouhou tradici, zatímco jiná se k nám dostala poměrně nedávno. Méně známé extenzivní masné plemeno skotský náhorní skot (highland cattle) k nám bylo dovezeno teprve na začátku devadesátých let minulého století.

Highland je možné považovat za genovou rezervu, neboť u něho nedošlo k zušlechťování jako u jiných plemen skotu. První plemenná kniha byla založena v roce 1884. Toto velmi nenáročné plemeno s klidnou povahou se hodí do horských a podhorských oblastí.

K jeho výhodám patří to, že se může celoročně chovat na pastvě. Při přiměřeném zatížení pastviny se zvířata ani nemusejí dokrmovat. Je jim však potřeba zajistit stálý přístup k vodě. V letním období tato dlouhosrstá zvířata potřebují stín, kam by se mohla schovat před slunečním žářem.

Skotský náhorní skot pochází z oblasti severozápadní skotské vysočiny a centrálního Skotska, kde žil už v šestém století. Skotská vysočina je pokryta chudou sporou vegetací vřesovištního typu. Jsou zde velice kruté zimy s třesutými mrazy a vysokou sněhovou pokrývkou. Léta jsou zde vlhká a chladná.

V padesátých letech minulého století se plemeno highland rozšířilo za hranice Skotska. V současnosti se nacházejí největší populace skotského náhorního skotu v USA, Kanadě, Austrálii i v Evropě – především v Německu, Rakousku, Dánsku a dalších severských zemích.

Ekologický chov pod rozhlednou

Na území ČR není toto odolné plemeno příliš rozšířené. Můžeme se s ním setkat v horských oblastech, kde se chová v režimu ekologického zemědělství. Zvířata se využívají k údržbě krajiny a k produkci vysoce kvalitního masa. Skotský náhorní skot se u nás chová nejvíce na Šumavě, v Krkonoších, v Beskydech a v Jeseníkách.

Nově se se stádem tohoto plemene můžeme setkat i nedaleko Bedřichova na Blanensku v Jizerských horách. Jedná se o ekologický projekt firmy Bio Shop, s.r.o. Skotský náhorní skot se pase v těsném sousedství nově opravené rozhledny Královka. Nezvyklá zvířata přitahují pozornost dospělých i dětí. Mnohým díky své husté a dlouhé hnědé srsti na první pohled připomínají bizony.

Zvířata žijí po celý rok venku v ohradě. O skot na Královce pečuje zdejší zaměstnanec,



Plemeno highland se řadí mezi genové rezervy

který zároveň uklízí venkovní prostranství a vybírá vstupné na rozhlednu. Na volných pastvinách se toto plemeno nepřikrmuje, ale na poměrně malém prostoru pod rozhlednou se v zimě krmí senem.

Extenzivní plemeno

Od jara do podzimu skot spásá trávu na pastvinách, v zimním období se zvířata přemísťují do zimovišť, kde mají zaručeno dostatečné množství sena, slámy a senáže. Býci obvykle dorůstají do hmotnosti mezi 700 až 800 kilogramy, zatímco krávy dosahují váhy 450 až 550 kilogramů. Základní zbarvení srsti plemene highland je hnědočervené. Srst ale může mít také barvu hnědou, černou, žíhanou, šedobéžovou nebo blond.

Skotský náhorní skot má tělo malého tělesného rámce. Výška v kohoutku u býků dosahuje od 120 do 140 centimetrů a u krav 115 až 130 centimetrů. Hlava tohoto plemene je relativně malá a široká. Charakteristickým znakem jsou symetrické, dlouhé, silné a hladké rohy. Krk má plemeno highland krátký a silný. Končetiny jsou krátké a pevné, zakončené širokými paznehty. Plec, zadní kýta a hřbet se vyznačují dobrým osvalením, zatímco široká pánev je osvalena méně.

Maso na steaky

Porážkové hmotnosti 350 až 400 kilogramů zvířata obvykle dosahují ve věku dvou let. Průměrný denní přírůstek se při pastevním odchovu pohybuje kolem jednoho kilogramu, v zimním období však díky sníženému metabolismu rostou mnohem méně. Z tohoto důvodu není skotský náhorní skot vhodný pro intenzivní výkrm. Jak už bylo uvedeno, maso skotského náhorního skotu je velmi kvalitní. Především se vyznačuje nízkým obsahem tuku a cholesterolu. Maso plemene highland, které se může velmi dobře se uplatnit na steaky, je jemné a šťavnaté, podobné zvěřině.

Skotský náhorní skot se řadí mezi dlouhověká plemena. Zvířata se mohou dožít až osmnácti let. Jde o plemeno pozdní. Krávy se telí až kolem čtvrtého roku věku. Velkou výhodou je to, že mají snadné porody a pečlivě se starají o své potomstvo. Proto se skotský náhorní skot používá ke křížení s masnými a kombinovanými plemeny, především s herefordským a českým strakatým skotem.

Ing. Hana Honsová, Ph.D.

Česká zemědělská univerzita v Praze





Problematika možného přenosu genů v přírodě

Ve sporech o geneticky modifikované rostliny (dále GMO) nejde jen o zvýšení nabídky potravin. Jedná se i o rizika spojená s unikem těchto rostlin do volné přírody a o možnost ovlivnit příbuzné rostliny ve volné přírodě, případně celý ekosystém.

Rozhodně není příjemná představa, že některé vlastnosti, které mají GMO rostliny zvyhodňovat proti škůdcům a nemocem, převzou plevele. A samozřejmě vždy může vzniknout problém, který nikoho nenapadl. Takový vznikl s DDT, úspěšně použitým proti škodlivému hmyzu, jeho kumulace v potravním řetězci se projevila ubýváním ptáků, především dravců.

U GMO rostlin, které se přímo dostanou do volné přírody (např. rumišť, skládky, okolí komunikací), by byl pravděpodobně nutný stálý přísun semen pro udržení populace, i když o tomto problému je zatím nedostatek informací.

Jiný případ je možné křížení GMO rostlin s planými populacemi stejného druhu rostliny (to by se v naší přírodě mohlo stát u některých zelenin). Navíc je tu možnost křížení GMO s plevelnými typy některých plodin (např. řepa). A dále možnost křížení GMO rostlin s příbuznými druhy – u nás přichází v úvahu křížení pěstovaných a plevelných laskavců, ovsa setého s ovsem hluchým, pšenice s pýrem prostředním. Právě této problematice by měla být věnována pozornost.

Mezi projekty řešenými v Botanickém ústav AV ČR se jeden týkal právě možností křížení pšenice seté *Triticum aestivum* s pýrem prostředním *Elytrigia intermedia* a pýrem plazivým *Elytrigia repens*. Zkoumala se možnost úniku transgenů do planých populací příbuzných rostlin a jejich vlivu na rostliny ve volné přírodě.

Pokud jsou rostliny pěstované schopné se křížit s rostlinami planými, je možné tento únik předpokládat. Pýr plazivý je běžný plevel. Pýr prostřední je rostlina stepních trávníků a výslunných strání v teplých oblastech a místy proniká i na lokality podobného charakteru – okraje polí a vinice. Najdeme ho ve středních Čechách, v Českém středohoří a na jižní Moravě. Pýr prostřední se při šlechtění pšenice občas používá (kříží se v kontrolovaných podmínkách). O křížení ve volné přírodě nebyly dosud známy žádné informace. Pýr prostřední je dále schopen se křížit s pýrem plazivým, kříženec byl dokonce na našem území popsán Opizem (1787–1858) v roce 1824.

Otázka úniku transgenů do populací planých pýrů je proto závažná. V projektu byla zkoumána variabilita obou druhů pýrů v přírodních populacích. V přírodě se zjistily významné rozdíly v populaci

pýru prostředního (ke studiu rozdílů v obsahu DNA byla použita průtoková cytometrie). Určení hybridů podle morfologických rozdílů rostlin je méně spolehlivé, ale zjištěný rozdíl v obsahu DNA mezi druhy pýrů byl 16%, proto bylo možné touto metodou hybridy identifikovat. Rostliny obou druhů měly většinou 42 chromozomů (hexaploidii), našly se i případy s 63 chromozomy (nonaploidii). U pýru prostředního je variabilita větší než u pýru plazivého, našly se i rostliny s počtem chromozomů $2n = 49$, tedy heptaploidní. Tj. proti běžné rostlině s 42 chromozomy měly o jednu poloviční (haploidní) sadku chromozomů více.

Většinou se jednalo o lokality v Bílých Karpatech, kde jsou poněkud odlišné ekologické podmínky. Pýr prostřední zde neroste na stepních stanovištích, ale na bohatších a vlhčích lučnících. Jednalo se o lokality, které byly před několika lety bez zapojené vegetace. Výzkum dalšími metodami ukázal hybridní původ těchto odlišujících se rostlin. Většinou byl mateřskou rostlinou pýr prostřední. Rostliny nonaploidní byly většinou kříženci pýru plazivého a prostředního. To dokázalo možnost křížení mezi pýry, i když ne běžně. Zjistilo se, že na lokalitách více ovlivněných člověkem se objevuje hybridních rostlin více, než na stepních. Na člověkem ovlivněných místech je tedy riziko křížení mezi vzácnějším pýrem prostředním a běžným plevelem pýrem plazivým větší. Pokusy ukázaly, že kříženci pýrů mohou mít větší schopnosti adaptace na změny prostředí.

Pak je tu otázka možnosti křížení pýru prostředního s pšenicí. Při dalším studiu bylo zjištěno, že genetická informace zkoumaných jedinců pýru obsahuje cizorodý genetický materiál, tj. již někdy došlo ke křížení vzdálených druhů trav. V některých případech se dokonce jedná o pravděpodobně velmi dávno křížení s pšenicí nebo jejími blízkými příbuznými (*Aegilops*, mnohoštěť). Podle původu rostlin – z od sebe vzdálených lokalit – se musí jednat o dávno vzniklé křížení.

Výsledky výzkumu tedy ukázaly především na to, jak málo víme o populacích planých rostlin. A že bude obtížné zjišťovat, zda případný kříženec v přírodě vznikl nedávno, vlivem GMO pšenice, nebo kdysi dávno. Celý problém je tedy velmi komplikovaný a otázka vlivu GMO plodin na rostliny ve volné přírodě vyžaduje velmi důkladné studium.

RNDr. Jana Möllerová, Praha ☀



Je to více než jen baňka, je to symbol

Vyprávění věnované nejen k 115. výročí úmrtí německého organického chemika, lékárníka a podnikatele profesora Emila Erlenmayera a k 150 letům od narození jeho syna, rovněž chemika profesora Emila Erlenmayera Juniora, ale také historii německé chemické vědy a některých jejích představitelů v 19. století.

„Věda není nic než soubor pokusů, které se povedly.“

(Paul Valéry)

„V čem spočívá tvůrčí proces ve vědě? Snad ve schopnosti poznat, co je důležité a co podružné.“

(Jaroslav Heyrovský)

„Výzkum je bloudění uličkami za účelem zjištění, zda nejsou slepé.“

(Marston Bates)

„Co ve světě není chemie?“

(Anonym)

Bunsen, Liebig, Buchner, Claisen, Kipp, Soxhlet, Kjedhal, Keller... Nepřipomínají vám tato jména něco, co dobře znáte? Mají spolu něco společného nebo je to jen náhodný výběr osob z historie chemie? Pokrok ve vědě, technice, farmacii a medicíně je výsledkem nesmírné píle a obětavé práce často anonymních pracovníků, jejichž jména se v průběhu neúprosného běhu času dostávají poznenáhla do stínu zapomnění.

Výjimku představují autorské názvy některých objevů, vzorců, postupů, reakcí, technologií a také stále nepostradatelných laboratorních pomůcek, výrobků ze skla a jednoduchých přístrojů, připomínající trvale své „duchovní“ otce. Vzhledem k tomu můžeme k uvedeným jménům přiřadit pojmenování kahanů, baněk, nálevek, chladičů, extraktorů či vyvíječů plynů. Při hlubším zamyšlení nad základním vybavením všech chemických, fyzikálních, biologických ale i jiných laboratorních pracovištích zjistíte, že zde jedno jméno chybí.

Je to dlouhé jméno úspěšného německého organického chemika a vysokoškolského profesora, méně úspěšného lékárníka a neúspěšného podnikatele 19. století Richarda **Augusta Carla Emila Erlenmayera**. Určitě také on by dnes patřil mezi ty anonymní a zapomenuté „dělníky vědy“, kdyby v roce 1861 nevynalezl po něm pojmenovanou a dodnes stále nepostradatelnou kónickou baňku.

Poprvé ji představil na farmaceutické konferenci v Heidelbergu, když předtím zajistil její výrobu a prodej u místních výrobců skla.

„Erlenky“ – úzkohrdlé nebo širokohrdlé nádoby kuželovitého tvaru s plochým dnem, kalibrované či bez

kalibrace nebo tištěné stupnice, bez nebo se zábrusem či šroubovým uzávěrem, vyrobené z chemicky odolného skla nebo plastů (polypropylen, polykarbonát) a obvykle o objemu 100 až 5 000 ml; snáší náhlé změny teploty, usnadňují mísení a vířivý pohyb kapalin, snižují ztráty vypařováním a brání přístupu vzduchu.

Málo známá je skutečnost, že v některých zemích je k nákupu Erlenmayerových baněk a některého dalšího laboratorního skla potřeba zvláštního povolení, protože jsou nezbytné pro sestavení aparatur na výrobu nelegálních drog.

Emil Erlenmayer (užíval pouze poslední ze čtyř jmen) se narodil 28. června v roce 1825 ve venkovském městě Taunussteinu poblíž lázní Wissbadenu v rodině doktora teologie a protestantského pastora Friedricha Erlenmayera. Po absolvování gymnázia začal podle otcova přání ve 20 letech studovat medicínu na univerzitě v Giessenu (oficiálně Justus Liebig University Giessen) ve středním Hesensku, kde ho také učil jeden ze zakladatelů organické chemie jako vědní disciplíny, všestranný badatel (zejména v oblasti potravinářské chemie a agrochemie, „otec průmyslových hnojiv“) Justus von Liebig (1803–1873). Ten zde mimo jiné vybudoval chemicko-farmaceutický ústav, ale především jako jeden z prvních univerzitních profesorů zavedl praktická chemická cvičení povinná pro své posluchače. Právem je proto považován také za jednoho z největších učitelů chemie všech dob. Vyslechnutí jeho přednášek a vidina možnosti vlastní experimentální práce na studenta Erlenmayera silně zapůsobily tak, že přešel na studia chemie. Vzhledem k silné konkurenci zájemců o studium u Liebiga byl nucen hledat vlivné kontakty, což jej finančně vyčerpal.





V létě roku 1846 odjel na jeden rok do Heidelbergu, kde navíc studoval fyziku, mineralogii a botaniku. V té době byla zdejší nejstarší německá univerzita světovým centrem chemického výzkumu. Působila nebo vzdělávala se zde řada proslulých vědců, především organický chemik Friedrich August von Kekulé Stradonitz (1821–1896), všestranný fyzik a chemik Robert Wilhelm Bunsen (1811–1899), profesor medicíny a chemie (poprvé oddělil organickou chemii od anorganické, založil databázi Gmelins Handbuch der Anorganischen Chemie) Leopold Gmelin (1788–1853), ale i řada dalších (Baeyer, Roscoë, Mendělejev, Meyer, Borodin, Kirchhof, Williamson aj.). V roce 1847 se vrátil zpět do Giessenu a pracoval jako asistent ambiciózních soukromých docentů Heidricha Willa (1812–1890, později se stal Liebigovým nástupcem) a Carl Rhenigiuse Fresenia (1818–1897), budoucího zakladatele soukromé vysoké odborné školy Hochschule Fresenius (svoji pobočku má nově od roku 2012 také v Praze), unikátní svým přístupem ke studentům.

Vzhledem k jejich vysokým nárokům neměl čas na svoje vlastní výzkumy a budování akademické kariéry, ale i z důvodů finančních a přání rodiny (otec chtěl, aby se věnoval nějaké praktické profesi), se rozhodnul věnovat chemii farmaceutické. Studoval v Nassau, kde vykonal státní zkoušku z farmacie a krátce poté si zařídil a několik let provozoval s nevalným úspěchem lékárny v Katzeneinbogu a Wiesbadenu. Zklamán výsledky svého podnikání se znovu vrátil ke studiu chemie na univerzitě v Giessenu, které v roce 1850 dokončil doktorátem. Po přestěhování do Heidelbergu (1855) se zde v roce 1857 stal na základě habilitační práce na téma „Výroba umělého hnoje známého jako superfosfát“ soukromým docentem a v roce 1863 mimořádným profesorem. Jeho dlouholetým přítelem byl ruský chemik A. M. Butlerov (1828–1886), tvůrce teorie chemické struktury látek, díky kterému měl průběžně vždy dostatek studentů (A. P. Borodin, V. V. Markovnikov aj.).

V roce 1860 se zúčastnil významného 1. mezinárodního kongresu chemiků v Karlsruhe, jehož cílem bylo definovat důležité chemické pojmy – atom, molekula, ekvivalent, jednotné značení a nomenklatura. Zúčastnilo se jej 140 vědců, především z Německa (spiritus agens – Kekulé), Bunsen, Fresenius, Will, Beilstein), Ruska (Mendělejev, Zinin), Francie (Dumas, Pasteur), Anglie (Roscoë, Williamson), Itálie (Cannizzaro, který zde bez většího zájmu připomenul téměř zcela zapomenuté práce Avogadrovy) a další.

V roce 1868 přijal místo řádného profesora chemie na nově založené Technické univerzitě v Mnichově, ale ze zdravotních důvodů musel v roce 1883 svoje akademické působení opustit a pracoval dále jen jako poradce a konzultant různých chemických společností... V roce 1855 se stal čestným členem Asociace pro

přírodní filozofii v Nassau, roku 1873 členem Bavorské akademie věd, od roku 1874 byl viceprezidentem a počínaje rokem 1884 prezidentem Německé chemické společnosti. Známo je jeho členství v zednářské lóži v Heidelbergu od jejího založení v roce 1856.

V roce 1864 se mu narodil nejstarší syn Emil Jr. (jeho plné jméno má jako otec velmi dlouhé, Friedrich, Gustav, Carl, Emil), který se stal rovněž vynikajícím chemikem. Studoval na několika univerzitách (Heidelberg, Bonn, Darmstadt a Marburg), roku 1888 získal doktorát na univerzitě v Göttingenu. Od roku 1893 působil na univerzitě ve Strasburgu a od roku 1907 až do své předčasné smrti (56 let) v roce 1921 pracoval v Císařském biologickém ústavu v Dahleu.

Poslední léta života trávil Erlenmayer senior u dcery v Aschaffenburgu, které pro svoje příjemné klima na úpatí Spessartu a malou nadmořskou výšku získalo přívlastek „bavorská Nizza“. Zde také před 115 lety v roce 1909 zemřel ve věku nedožitých 84 let.

Jeho vlastní vědecká práce zahrnovala vedle teoretické chemie také objevy a způsoby syntézy popř. izolace řady nových organických sloučenin. Patří k nim například guanidin, tyrosin, leucin, kyselina isomáselná (1865), kreatin, šťavelan sodný, kyselina glykolová (izolovaná z nezralých hroznů) a řada dalších. Objasnil podstatu glycidů, studoval vyšší alkoholy, nitraci kyseliny benzoové, působení kyseliny jodovodíkové na organické sloučeniny aj.

V roce 1880 formuloval tzv. Erlenmayerovo pravidlo: Hydroxyskupina na uhlíku, ze kterého vychází dvojná vazba, není zpravidla stálá a přeskupuje se na stabilnější oxoformu (výjimkou jsou fenoly). Poprvé také rozlišil „nasyčené“ a „nenasyčené“ chemické vazby a začal tyto termíny používat. Jako ryze praktický učenec vynalezl drátěnou podložku nad plamen Bunsenova kahanu vyplněnou asbestem a některé další laboratorní pomůcky...

Zatím co organická chemie (jako první užil tohoto názvu v roce 1806 právě Berzelius) prošla v první polovině 19. století stadiem chaosu, po vyřešení problematiky molekulových vazeb vstoupila po roce 1850 do velmi plodné etapy. V období mezi léty 1860 až 1900 došlo především k obrovskému pokroku v postupech syntézy široké řady nejrůznějších organických sloučenin a s tím spojeného rozvoje chemického, farmaceutického, kosmetického, textilního, kvasného, potravinářského průmyslu a dalších výrobních i nevýrobních odvětví. Na počátku toho všeho dění stál mezi mnoha dalšími také hlavní protagonista našeho exkursu do historie chemických věd Emil Erlenmayer.

Dr. Bohumil Tesařík, Kaznějov ✨

(Redakčně kráceno)



Výstavy a veletrhy

červen 2015

BELAGRO

Mezinárodní zemědělský a potravinářský veletrh
2.–6. 6. 2015
Minsk, Bělorusko

AGRO

Mezinárodní výstava zemědělství
3.–6. 6. 2015
Kyjev, Ukrajina

SkogsElmia

Mezinárodní lesnický veletrh
4.–6. 6. 2015
Jönköping, Švédsko

SLAVNOSTI PIVA

19. ročník prezentace pivovarů
5.–6. 6. 2015
Výstaviště České Budějovice

MEDZINÁRODNÉ VÝSTAVY PSO V

5.–7. 6. 2015
Agrokomplex Nitra

AKVATERA Trenčín 2015

Medzinárodná výstava zvierat
7. 6. 2015
Výstaviště Trenčín

VICTAM INTERNATIONAL

Největší světový veletrh krmivářství
9.–11. 6. 2015
Köln, Německo

CEREALS

Polní výstava a předvádění – obiloviny
10.–11. 6. 2015
Boothby Graffoe, Lincolnshire, Velká Británie

VIV TURKEY

Mezinárodní veletrh technologií a systémů pro intenzivní živočišnou výrobu
11.–13. 6. 2015
Istanbul, Turecko

PODHORY 2015

Techniku a technologie na obhospodařování travních porostů, chov hospodářských zvířat, lesnictví, potravinářství, obnovitelné zdroje
11. 6. 2015
Nové výstaviště v Čisté v Krkonoších, Černý Důl

RŮŽOVÁ ZAHRADE

Celostátní výstava růží a letních květin a zahradnické trhy
11.–14. 6. 2015
Výstaviště Lysá nad Labem

AgriPlanta

Polní výstava zemědělské techniky, zkušební políčka
11.–14. 6. 2015
Fundulea, Calarași, Rumunsko

OPOLAGRA

Zemědělská výstava s přehlídkou zemědělské techniky
12.–14. 6. 2015
Opole, Polsko

AGRITEC AFRICA

Mezinárodní zemědělská výstava a konference
17.–19. 6. 2015
Nairobi, Keňa

CANADA'S FARM PROGRESS SHOW

Mezinárodní zemědělská výstava
17.–19. 6. 2015
Regina, Kanada

ROYAL HIGHLAND SHOW

Mezinárodní zemědělská výstava
18.–21. 6. 2015
Edinburgh, Velká Británie

FAUNA TRHY

Chovatelská a pěstitelská burza
21. 6. 2015
Výstaviště Černá louka, Ostrava

DEMOPARK

Výstava a předvádění techniky pro zahrady, parky, sportovní plochy, komunální techniky
21.–23. 6. 2015
Eisenach, Německo

AgroMashov

Mezinárodní zemědělská výstava
23.–24. 6. 2015
Tel Aviv, Izrael

INTERNATIONAL FIELD DAYS

Mezinárodní polní dny
24.–26. 6. 2015
Kazaň, Rusko



LIVESTOCK PHILIPPINES

Mezinárodní výstava technologií pro chov hospodářských zvířat
24.–26. 6. 2015
Pasay City, Filipíny

BIOMASA

Veletrh obnovitelných zdrojů energie v zemědělství a lesnictví
25.– 28. 6. 2015
Výstaviště Brno

NÁRODNÍ VÝSTAVA HOSPODÁŘSKÝCH ZVÍŘAT A ZEMĚDĚLSKÉ TECHNIKY

25.6.2015 – 28.6.2015
Výstaviště Brno

INTERCANIS

Mezinárodní výstava psů
27.–28. 6. 2015
Výstaviště Brno

PROPET

Mezinárodní výstava chovatelských potřeb
27.– 28. 6. 2015
Výstaviště Brno

Zdroj: <http://www.zetis.cz>
<http://www.agrokomplex.sk>
<http://www.euroexpo.cz>
<http://www.veletrhyavystavy.cz>

Týden lesů

Ochrana lesa – les užitečný všem

Týden lesů v České republice probíhá v novém pojetí od roku 2008. V letošním roce začíná 11. května a potrvá do 15. května. V rámci této příležitosti se lesníci snaží zvyšovat zájem veřejnosti o les, o udržitelné hospodaření, o ekosystém lesa, o dřevo jako obnovitelnou surovinu a další související oblasti.

Letos se Týden lesů ponese ve znamení ochrany lesa jako nepostradatelné lesnické činnosti. Klade si za cíl zajišťovat nejen zachování, ale i zlepšování zdravotního stavu lesů tak, aby lesy lidem mohly i nadále poskytovat všechny užitky, včetně trvale udržitelné produkce dřeva. Po celé České republice lesníci chystají mnoho akcí nejen pro děti přímo v lesích, ale také i autorská a on-line čtení, přednášky a semináře, například pro zaměstnance ve školství.

Lesní pedagogové využijí Týden lesů k představení knihy „Dědeček lesník vypráví dětem“ od autora Václava Ericha. Jednotlivé příběhy v knize jsou metodicky doplněné od Jany Bezděkové. Učitelé mateřských škol a nižších stupňů základních škol najdou v knize mnoho námětů k výchově pro udržitelný rozvoj.

Zapojení mnoha lesnických organizací do příprav a samotné realizace Týdne lesů potvrzuje, o jak rozsáhlou akci jde. Na programu tak spolupracuje nejen Ministerstvo zemědělství, Lesy České republiky, Vojenské lesy a statky, lesnické školy, vědecké a výzkumné instituce a Ústav pro hospodářskou úpravu lesů, ale také lesnické subjekty českých, moravských a slezských obcí a měst, soukromí vlastníci lesů či neziskové organizace.



zdroj: archiv ÚHÚL

Protože nabídka je velice objemná a pestrá, budou doprovodné akce k Týdnu lesů probíhat minimálně po celý měsíc květen. Většina připravovaných akcí k Týdnu lesů 2015 je pozvánkou na programy lesní pedagogiky přímo do lesa s lesníkem a jejich oblíbenost se neustále zvyšuje nejen mezi dětmi a mládeží.

Pokud vás zajímá, v čem spočívá odborná problematika ochrany lesů, navštivte www.lesnipedagogika.cz. Na webových stránkách si můžete zjistit nejen termín a bližší informace k aktivitám u příležitosti Týdne lesů, které se ve vašem okolí připravují, ale i celou řadu dalších užitečných informací o lese a lesní pedagogice. Tak Lesu zdar a hurá na Týden lesů, ale především do lesa!

Ing. Bc. Lenka Levá
Ministerstvo zemědělství ČR ✿



Významná lesnická výročí

„Letošního června budou slavit jubilea obě naše české lesnické školy, a to Trutnov 160 let existence lesnického školství v severovýchodních Čechách, z toho 70 let českého lesnického školství v Trutnově 1945–2015 (jinak kulatá jubilea: Bělá pod Bezdězem 1855–1904, Zákupy 1904–1945, Trutnov 1945–2015) a písecká pak 130 let (1885–2015). Zářijová konference v Písku 2014 byla předzvěstí tohoto jubilea ...“, napsal nám do redakce PhDr. Jiří Uhlíř z Jaroměře.

S využitím webových stránek trutnovské lesnické školy Vám, čtenářům, předáváme následující pozvánku.

Oslavy 70. výročí lesnického školství v Trutnově

Dvoudenní program se uskuteční v pátek 26. června a v sobotu 27. června 2015.

První den je věnován třídním srazům, druhý den pak lesnické pouti.

Sobotní program mj. zahrnuje dopolední shromáždění absolventů v parku za budovou školy ● projev ředitele České lesnické akademie Trutnov Mgr. Jana Korbeláře ● slavnostní odhalení sochy Svatého Huberta ● slavnostní defilé absolventů podle maturitních ročníků před budovou školy ● předávání pamětních medailí a pamětních listů absolventům školy ● hudební produkci ... ● ukázkou sokolnického kroužku a mysliveckých vábičů ● vystoupení trubačů

Aktuální informace sledujte na: <http://www.clatrutnov.cz/>

Osobnost lesnického školství

Pan PhDr. Uhlíř nám mimo jiné poslal i obsáhlou vzpomínku na ředitele lesnických škol v Trutnově Ing. Vlastimila Zeleného (1925–2005), který se narodil před 90 lety a před 10 lety zemřel. Vzpomínku – životopis – věnoval letošnímu významnému výročí lesnického školství.

K 1. lednu 1964 nastoupil na Střední lesnickou technickou školu a Lesnickou mistrovskou školu v Trutnově jako čtvrtý její ředitel lesní inženýr Vlastimil Zelený, velmi úspěšný, ambiciózní manažer, za jehož šestileté éry (1964–1970) zaznamenalo lesnické školství v Trutnově nebývalý rozmach.

Tehdy na škole zavládla tvořivá dělná atmosféra u pedagogů i studentů. Došlo k modernizaci vyučování, k rozvoji studia při zaměstnání, k rozvoji školního polesí i k navázání mezinárodní spolupráce s lesnickými školami (a to nejen socialistických států). V roce 1965 se uskutečnila důstojná oslava 20 let školy, byl vydán dvoudílný almanach s adresářem absolventů.

V září 1967 zorganizovali v Trutnově jako první v Evropě mezinárodní soutěž lesnické všestrannosti žáků a seminář profesorů středních lesnických škol z devíti evropských zemí. Díky výrazným a viditelným úspěchům a činnostem učitelů i žáků se začali zajímat o dění na trutnovské „lesárně“ také novináři a škola se tak dostávala do širšího povědomí nejenom doma, ale i v zahraničí. Dne 1. května 1968 propůjčil tehdejší prezident Ludvík Svoboda kolektivu Střední lesnické technické školy vyznamenání Za vynikající práci.

Slibný vývoj ale přerušila sovětská okupace. Ing. Zelený byl k 15. 2. 1970 zbaven funkce ředitele školy a dlouho hledal nějaké uplatnění. Nakonec se uchytil jako silniční dělník a po 15 letech u správy silnic odešel v roce 1985 s podlomeným zdravím do důchodu.

Vlastimil Zelený se narodil 14. ledna 1925 v obci Blatiny u Nového Města na Moravě. Po absolvování reálného gymnasia studoval v letech 1946–1950 obor lesnictví na Lesnické fakultě Vysoké školy zemědělské v Brně. Do roku 1970 prošel řadou řídicích funkcí v lesním hospodářství a ve středním a vysokém lesnickém školství.

Ing. Zelený se po celý život věnoval zdokonalování v cizích jazycích, zajímal se o literaturu (byl členem Klubu Společnosti bratří Čapků v Trutnově), filatelii, ale i o skauting. Napsal tři pozoruhodné publikace o lesnickém vzdělání – v Československu (1967), ve Švýcarsku (1968) a v Rakousku (1970). Byl příkladem velmi vzdělaného, kulturního a charismatického lesníka a pedagoga, který se – tak jako mnoho jiných s podobným osudem – stal obětí své doby. Ta zmařila nejen lidský tvůrčí a duchovní potenciál.

(Nezkrácená verze životopisu Ing. Vlastimila Zeleného od autora PhDr. Jiřího Uhlíře je k dispozici v redakci.)



150 let Střední školy zemědělské Přerov

Historie a současnost

Vzniku a založení zemědělské školy v Přerově předcházelo společenské dění, kdy v druhé polovině šedesátých let 19. století vznikaly hospodářské spolky, jejichž hlavním účelem bylo poučovat venkovského člověka v oblasti hospodářské i národní. Venkovský člověk byl nositelem českého jazyka a začal přemýšlet o odborném zemědělském vzdělání.



Dne 9. července roku 1861 vznikl za účelem vybudování rolnické školy jeden z významných spolků – Jednota záhlinicko-kvasická. V rámci této Jednoty byl vytvořen školní výbor, který tvořili pan František Skopalík, pan Bradík a pan Hubík. Současně byla vytvořena Jednota olomoucká, kde tento školní výbor doplnil pan Slabihoudek, Mráček a Demel. Tento výbor vytvořil učební osnovy, které byly dne 15. července roku 1862 na valné hromadě tohoto výboru schváleny a následně předloženy CK Moravsko-slezské hospodářské společnosti k úřednímu schválení.

Následovala další obtížná jednání, kdy 18. srpna roku 1865 ústřední výbor z Brna oznamuje, že bylo rozhodnuto moravským místodržitelstvím, a to výnosem č. 22783, zřídit rolnickou školu v Přerově. Toto bylo následně potvrzeno ministerským výnosem a tříletá jednání, která si vyžádala 293 spisů, byla úspěšně ukončena. Kromě vlastního povolení ke zřízení školy získával školní výbor finanční podporu státní a dále fondy a dary od jednotlivců. Jednotliví zemědělci poskytovali kromě darů finančních i dary v naturáliích jako např. semena, obilí, palivo, nářadí, ale také knihy, pomůcky a přírodniny. Aby škola byla dobře vybudována, navštívil pan Demel, který byl duší Jednoty olomoucké, již školy stávající a to v Chrudimi, Roudnici nad Labem a dále pak Libverdu u Děčína.

Dne 13. prosince 1865 došlo ke slavnostnímu otevření rolnické školy v Přerově v budově čp. 357 na Šířavě, péčí hospodářské jednoty záhlinicko-kvasické a hospodářské jednoty olomoucké. V prvním školním roce se vyučovalo hospodářství, dobytkářství, kravařství, koňařství, ovčáctví, skotoléčitelství, zahradnictví, ště-

pařství, strojnictví, národní hospodářství a další předměty včetně praktických cvičení. V nevhodné budově na Šířavě zůstala rolnická škola jen jeden rok. Obě jednoty zakoupily od pana Friebeise na Malé Dlážce budovu škrobárny, kterou stavebně upravily pro školní účely. Škola nabývala postupně na významu a zvyšoval se počet žáků.

Na přelomu 19. a 20. století zde studovali žáci z celého Rakousko-Uherska. Ve školním roce 1910/1911 dosáhl počet žáků čísla 172 a stávající budova Za mlýnem se stala nedostatečnou. Po dlouhém jednání bylo v dubnu 1910 rozhodnuto o umístění nové školní budovy na pozemku Velké Kopaniny. Se stavbou bylo započato v roce 1910 a již v roce 1912 stála nová, krásná školní budova. Stavba byla řešena velkoryse a ještě dnes působí impozantním dojmem. Jedná se o budovu z venku nenápadnou, ale vnitřním uspořádáním zajímavou a pro potřeby školy nadčasovou. Její architektonické řešení vychází z podobné budovy zemědělské curyšské techniky ve Švýcarsku.





Umístění nové zemědělské školy do areálu na pozemku Velké Kopaniny se ukázalo jako prozíravé, protože v dalších letech umožnilo v 10 hektarovém areálu vybudování potřebného zázemí. Postupně byly budovány budovy žákovského domova pro chlapce a děvčata zvláště po obou stranách budovy školy. Pro praktická cvičení pak školní statek s kravínem, sýpkou, teletníkem, chmelnicí, školní zahradou a dále se rozšiřovaly pozemky především pro pěstování hanáckého ječmene a pšenice.

Za 1. světové války byla k přerovské škole připojena zemědělská olomoucká škola a v roce 1915 návštěva dosáhla opět maximálního počtu a to 171 žáků. Po první světové válce návštěva školy vlivem pozemkové reformy a zřízením dalších středních škol poklesla. Vychovávala-li dříve většinou úředníky pro velkostatky, měla po válce své poslání ve výchově větších sedláků a stala se z ní ve školním roce 1922/1923 čtyřletá vyšší škola rolnická.

Rolnické a hospodářské školy byly zakládány jako školy zemské a jednotlivé země nesly samostatně veškeré náklady spojené s provozem těchto škol. Teprve 1. ledna roku 1938 byla přerovská škola zestátněna. Nacistickou okupací byl však rozvoj školy zpomalen. I dnes si dovedeme těžko představit, co znamenala německá okupace pro školu. Nacisté zakázali používání učebnic a zavřeli knihovny. Okupace znamenala útrapy pro studenty i profesory a stálou obavu ze zavření školy. Za okupace nastává prudký pokles žáků a v této době byla do školy přeložena vyšší lesnická škola z Hranic.

Po 2. světové válce došlo ke změně zemědělské výroby z malovýrobní na družstevní. Tomuto procesu se přizpůsobovala i škola, která se přeorganizovala na zemědělskou technickou školu s mechanizačním oborem. V roce 1952 byla změněna na zemědělskou technickou školu oboru pěstitelského a v roce 1955 byl zřízen obor chovatelský. V té době nabírá škola žáky z kraje olomouckého

ho a gottwaldovského. Po územní reorganizaci v roce 1960 už jen z okresu přerovského. Přesto počet žáků na škole stoupal. V roce 1961 byl změněn název školy na střední zemědělskou a technickou školu. O rok později se ve škole začal vyučovat i meliorační obor. O vzrůstajícím zájmu o studium na škole svědčí i počet žáků, který ve školním roce 1964 činil 237, z toho 91 hochů a 146 dívek.

Na přelomu 60. a 70. let byla na hlavní budově školy vyměněna okna a zhotovena nová fasáda. V této budově byly zřízeny specializované učebny – laboratoře pro pěstování rostlin a chov hospodářských zvířat. Dále byl zbudován nový internát s kapacitou 125 ubytovaných žáků, tělocvična s venkovními sportovišti, školní jídelna s kapacitou 450 vařených jídel, kotelná pro vytápění celého areálu a mechanizační pavilon. Dále byl zmodernizován stávající školní statek. Zde byl postaven nový kravín s dojírnou a porodnou, teletník, skladovací hala, 2 vepřiny a v celém areálu byly zbudovány nové komunikace. Původní starý kravín z dvacátých let minulého století byl předělán na statkové dílny a účelové zařízení pro výuku praxe. Naproti školy přes cestu pak bylo zřízeno školní zahradnictví.

Od 1. září 1971 se součástí školy stává zemědělské odborné učiliště s učebním oborem Opravář zemědělských strojů. Školní statek v areálu školy plnil své poslání do roku 1999, kdy jeho vedení z ekonomických důvodů provoz zrušilo, a výroba byla převedena do Kojetína, kde bylo ředitelství školního statku. S rozvojem zemědělství v druhé polovině 20. století se také měnila skladba studijních oborů. Původní obory Pěstitel a Chovatel, které se učily v samostatných třídách, se spojily do společného oboru pěstitel-sko-chovatelského.

Po roce 1989 došlo ke společenským změnám a určitému rozvolnění, což se projevilo i ve školství. Začaly vznikat soukromé školy, církevní školy, zvyšoval se také počet gymnázií. Nicméně již v této době se začal projevovat úbytek žáků a v roce 1997 začaly školské úřady řešit optimalizaci škol. Při příležitosti přijímacích zkoušek a následné diskuzi s rodiči se vedení školy dozvědělo, že přerovská škola se má přemístit do Kojetína a v jejím areálu má být sportovní gymnázium. Díky vlivným absolventům a intenzivnímu jednání se podařilo tuto hloupou myšlenku zvrátit. Nicméně tato myšlenka měla negativní dopad na počet přijímaných žáků. Rok 1997 byl pro školu nepříznivý i z pohledu ekonomického – tzv. Klausovy balíčky. Navíc žáci osmých tříd základních škol neodcházel na střední školy, ale pokračovali dále v devátých třídách, což vedlo k dalšímu snížení počtu žáků. V následujícím školním roce měla škola pouze šest tříd Agropodnikání a celkem asi 160 žáků. Areál školy a počet budov však zůstal stejný.

V roce 1994 byl areál školy napojen na dálkové vytápění, čímž bylo zrušeno původní již nevyhovující vytápění tuhými palivy. Usku-





tečnily se opravy střech na jednotlivých budovách, prováděla se modernizace sociálních zařízení, výměna oken za plastová, pro zázemí jezdeckého sportu byla opravena budova bývalé kovárny. Třídy se vybavovaly interaktivními tabulemi, průběžně se modernizují učebny výpočetní techniky. Některá zařízení však slouží v původní podobě doposud, jako například laboratoř chemie.

V červenci roku 1997 ránu škole zasadila povodeň. V areálu školy, vzdáleného vzdušnou čarou asi 1 km od řeky Bečvy, bylo až dva metry vody a celá řada budov měla zatopené suterény a přízemí. Tato povodeň způsobila škody zhruba za 3 miliony Kč. V této době se však celý kolektiv semknul, vyklízel poškozené věci a dělal vše nezbytné, aby začátkem měsíce září mohla začít pravidelná výuka. Ta probíhala v provizorních podmínkách, protože veškeré opravy byly dokončeny až v lednu roku 1998. Počátkem devadesátých let se začal vyučovat obor Agropodnikání, který umožnil škole podle podmínek vytvářet různá zaměření.

Do roku 2001 byla škola zřizována ministerstvem školství, vznikem nových samosprávných celků se následně zřizovatelem školy stal Olomoucký kraj. V souvislosti s nastolenou optimalizací škol a školských zařízení došlo od 1. ledna 2004 rozhodnutím zřizovatele ke sloučení školy se školním statkem Kojetín. Ekonomika školního statku Kojetín se i přes racionalizační opatření během dvou let ukázala jako neúnosná a škola přistoupila k odprodaní movitého majetku a následně zřizovatel realizoval odprodej majetku nemovitého.

Od 1. července 2005 došlo ke sloučení školy se Středním odborným učilištěm zemědělským v Lipníku nad Bečvou. V první fázi škola řešila sloučení po stránce administrativní. V průběhu školního roku 2007/2008 byly provedeny stavební úpravy na budově Institutu (jedná se vlastně o budovu bývalého chlapeckého domova z dvacátých let a zemědělského učiliště), kdy tato budova byla až do roku 2003 využívána ministerstvem zemědělství jako školící středisko. Současně škola provedla stavební úpravy na účelové budově, kde zůstaly prostory po zrušeném školním statku z roku 1999. Tyto úpravy umožnily převedení teoretické a praktické výuky z Lipníku nad Bečvou do Přerova, čímž bylo úspěšné sloučení škol dokončeno. V této době měla škola kolem 560 žáků. Byly vyučovány studijní obory s maturitou a to čtyřletý obor Agropodnikání se zaměřením na Chov koní, Provoz a Ochranu přírody a životního prostředí a dále dvouleté nástavbové studium Podnikání a Mechanizace zemědělství a lesního hospodářství. Spolu s těmito obory byly vyučovány obory učební a to Opravář zemědělských strojů, Opravářské práce a Strojník.

Od roku 2002 buduje škola jezdecký areál pro zajištění výuky u zaměření Chovatel koní, studijního oboru Agropodnikání. V současné době 15 školních koní zajišťuje kromě výuky také zájmovou

činnost formou jezdeckého oddílu a dále se na veřejnosti prezentuje pořádáním závodů v parkurovém skákání. Žáci studijních a učebních oborů získávají při studiu řidičská oprávnění skupiny B, T, popřípadě C. Dále mohou získat kurz na obsluhu obilných kombajnů, motorové pily, křovinořezy a vysokozdvížných vozíků. Zájemci o jezdecký sport pak jezdeckou licenci 1. stupně.

Na škole od svého založení působilo celkem 17 ředitelů, přibližně 250 učitelů včetně externistů a hrubým odhadem školu úspěšně ukončilo skoro 15 000 absolventů. Celá řada z nich pracovala a pracují v zemědělství. Mnozí zastávali a zastávají významná místa v zemědělských podnicích, na vysokých školách a výzkumných ústavech. Nejvýznamnějším absolventem v současné době je stávající ministr zemědělství ČR pan Ing. Marian Jurečka.



Ve školním roce 2014/2015 má škola 220 žáků a 49 zaměstnanců, z toho 34 učitelů a vychovatelů a 15 zaměstnanců provozních. Vedení školy a zaměstnanci Střední školu zemědělskou dále budují a rozvíjí, aby udrželi dobré jméno a tradici této nejstarší zemědělské školy na Moravě.

Do dalších let přejeme zemědělské škole hodně žáků, dobré učitele a vedení, přízeň zřizovatele a odborné veřejnosti. Zaměstnanci a pozvaní hosté si připomenou výročí 150 let založení přerovské zemědělské školy na slavnostním zasedání v pátek 25. září 2015. Pro absolventy bude škola přístupná v sobotu 26. září 2015.

Ing. Pavel Horký, ředitel školy ✨





130 let zahradnické školy v Mělníku

V letošním roce si Česká zahradnická akademie Mělník, střední škola a vyšší odborná škola (ČZA), připomíná významné výročí.

Výuka v tehdejší Vinařsko-ovocnické škole byla zahájena v březnu 1885 v budově nedaleko náměstí. Odtud se o devět let později přesunula do areálu na říční terase nad soutokem Labe a Vltavy, kde současně učitel školy Arnošt Peths založil sady Na Polabí. Na tomto místě, postupně doplněném o botanickou zahradu a řadu nových funkčních objektů, škola sídlí dodnes.

Vzdělávací nabídka se v průběhu dalších desítek let sice měnila spolu s požadavky proměny společnosti, podobně jako se postupně modifikoval název školy, základ ale zůstal stejný. Jde o školu, připravující po teoretické i praktické stránce vysoce graduované odborníky pro širokou oblast zahradnictví.

V současnosti se na střední škole učí žáci v učebním oboru Zahradník, studují také v denním i dálkovém maturitním studiu Okrasného a produkčního zahradnictví, což je tradiční a hlavní součást vzdělávací nabídky školy, pro maturanty je rovněž připraveno nové studium oboru Vinohradnictví a Přírodovědného lycea. Na vyšší odborné škole se studenti denní i dálkové formy vzdělávají v programu Zahradní a krajinná tvorba a spolu s nimi se do výuky zapojují i posluchači České zemědělské univerzity, kteří zde studují v bakalářském oboru Zahradní a krajinná úpravy.

Na základě potřeb trhu práce a požadavků odborné i laické veřejnosti se ve škole konají i různé kurzy a semináře – ochrany rostlin, práce s motorovou pilou a křovinořezem, kurz Komplexní péče o dřeviny či tematicky laděné floristické semináře.



K potřebnému a soustavnému rozvoji školy v posledních letech přispívají i činnosti spojené s bohatou spoluprací se zahraničními partnery, s profesními zahradnickými svazy i s řadou významných zahradnických firem. Nezbytnou součástí je však i zapojení do četných projektů Evropské unie. Cíle těchto aktivit spočívají ve snaze zkvalitnit praktickou a teoretickou výuku, doplnit materiálně technické vybavení školy a vytvořit nové studijní materiály pro některé předměty.



V současnosti je ČZA Mělník jedním z partnerů projektu Středočeského kraje „Cestou přírodovědných a technických oborů napříč Středočeským krajem“ realizovaného v rámci operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost. V průběhu tohoto projektu uskutečňuje ČZA volnočasové kroužky zaměřené na pěstování rostlin, zahradnickou techniku a využití chemické laboratoře v zahradnických aktivitách pro žáky pěti základních škol z Mělníka a blízkého okolí. Pro své žáky organizuje škola kroužek včelařství. Zasluhou projektu byla nově vybavena chemická laboratoř a pořízeno vybavení, jež slouží k výuce zpracování hroznů a včelích produktů.

Škola udržuje trvale svůj vysoký kredit na špici zahradnického vzdělávání České republiky, který získala dlouholetou soustavnou prací, a posiluje ho i objevováním nových cest, které přináší stále měnící se doba. Výsledkem snažení početného týmu pracovníků školy jsou každoročně desítky nových absolventů, zapojující se záhy aktivně do zahradnického oboru, který svými dovednostmi a znalostmi dále rozvíjejí a obohacují.

Pro absolventy, přátele školy i širokou veřejnost bude proto oslava jejího založení, která se uskuteční 12. a 13. června 2015, připomínkou nejen uplynulých sto třiceti úspěšných let, kterými tato škola prošla, ale stane se i pohledem na její současnou a ryze moderní tvář.

PhDr. Ladislav Pytloun

Česká zahradnická akademie Mělník

<http://www.zas-me.cz/>



Koncem minulého roku uplynulo 90 let od „ustavující schůze naší vrcholné vědecké zemědělské instituce – Československé Akademie Zemědělské“, která se konala dne 28. prosince 1924...

Seriál, který od začátku tohoto roku publikujeme, se snaží dokumentovat cestu našeho zemědělství od dob, kdy bylo ještě „snůškou známých a bezduchých receptů, vyzdobených vybájenými obrazy fantazie“ (F. Farský, 1914) po dobu, kdy už pociťovalo „potřebu ústřední vědecké instituce zemědělské, podporující badatelskou práci a využití vědeckých objevů v praxi“ (E. Reich, 1924).

Z cesty k vrcholné vědecké zemědělské instituci u nás V. část

Dosavadní čtyři díly byly věnovány především významnému podílu Vlastenecko-hospodářské společnosti, podílu jí založené pražské Katedry polního hospodářství a několika osobnostem těchto institucí. Následující příspěvky se zaměří na obdobné dění v téže době v tehdejším Markrabství moravském a Vévodství slezském.

Nejen Království české se snažilo o zvelebení polního hospodářství

V době, kdy jsou kladeny základy k první oficiální společnosti na podporu zemědělství v Čechách, jsou tytéž základy kladeny i v řadě dalších částí monarchie, mimo jiné také v tehdejším Markrabství moravském a Vévodství slezském.

Povolení k činnosti Hospodářské společnosti moravské – Agricultur Societät in dem Margrafthume Mähren – bylo uděleno 30. března 1770. Ustavující zasedání se uskutečnilo 12. června toho roku. Hned při založení byla ze strany státu avizována minimální finanční podpora (i ta byla poprvé poskytnuta až v roce 1776). Tomu také, jak se záhy ukázalo, odpovídala činnost Společnosti i zájem o členství. Doba Josefa II. (1780–1790) byla obdobím dalšího úpadku všech obdobných společností, nejen té moravské. Ta zůstala nakonec v roce 1787 bez ředitele i sekretáře.

Tento stav vyvolal odezvu na jiném místě Moravy. V Olomouci vznikla v roce 1786 soukromá vlastenecko-hospodářská společnost. Finanční problémy však i v tomto případě rozhodly o ukončení činnosti – po dvou letech. V téže době se na scéně objevily podstatně nadějnější brněnské učené spolky, zaměřené na zkoumání přírody a vlastivědy. Ty pak výrazně přispěly přece jen k pozitivnějšímu vývoji na tomto poli (blíže viz A. Verbík, 1971).

Izolované nevelké spolky, jak se ukázalo, neměly velkou šanci přežít. Nezbyvalo, než se dát jinou cestou. Po delším jednání došlo k dohodě o spojení Hospodářské společnosti se Společností přátel přírody a vlastivědy a vznikla tak společnost Gesellschaft zur Beförderung des Ackerbaues, der Natur- und Landeskunde (Společnost pro podporu orby, přírodovědy a vlastivědy). To bylo oficiálně stvrzeno na schůzi dne 10. 12. 1806. Do čela zvolený hrabě

Antonín Mitrovský (1770–1842) ze zdravotních důvodů funkci nepřijal, takže na další schůzi 5. ledna 1807 došlo k volbě nové. Do nejvyšších funkcí tentokrát zvoleni hrabě Hugo Salm Reiferscheid a Christján Carl André.

Na tento vývoj nemohlo nereagovat ani Slezsko. Jeho hospodářská společnost (K. k. Ackerbau-Gesellschaft im Herzogthum Schlesien) byla oficiálně ustavena v roce 1770. Po počátečním čilejším období její činnost upadala a v roce 1806 bylo zemskými orgány navrženo její spojení se společností „brněnskou“.

K tomu také došlo. Císařským patentem ze dne 29. srpna 1811 je úředně sloučena slezská hospodářská společnost s moravskou a vzniká tak „hospodářsko-vědecká instituce c. k. Moravkoslezská společnost pro zvelebení orby, přírodovědy a vlastivědy“ (běžně používaná zkratka MSHS) – K. k. Mährisch-schlesische Gesellschaft zur Beförderung des Ackerbaues, der Natur- und Landeskunde.

Společnost se tedy do „kompletní sestavy“ zformovala v roce 1811, ale rozhodující krok byl učiněn již toho 5. ledna 1807. Po více jak třiceti letech neúspěšných pokusů, vznikl tu útvar, který měl program – i schopnosti jej prosadit. Ředitelem i této „konečné“ MSHS se stal Franz Hugo Salm Reiferscheid (1776–1836), sekretářem Carl Christian (Karel Kristián) André. (1763–1831).

Moravsko-slezská hospodářská společnost chtěla především „probouzet talenty“

André na zmíněné schůzi 10. prosince 1806 předložil podle Orla a Verbíka (1985) „první ucelený program rozvoje vědy a techniky na Moravě, který vycházel nejen z hospodářského zájmu průkopníků průmyslové a zemědělské revoluce, ale zároveň z podrobné znalosti evropského vývoje poznání“. Stojí za to si tento dokument přečíst, byť od jeho vzniku uplynulo už více než dvě století. Jeho



plné znění – v českém překladu RNDr. Heleny Kostkové – je publikováno v periodiku Dějiny věd a techniky, ročník 1985, číslo 3, strana 149–158. Autoři V. Orel a A. Verbík studii nazvali Program rozvoje vědy na Moravě na počátku 19. století. Pro základní informaci uvádíme alespoň některé významné její myšlenky.

Podle Andrého vznikající Moravsko-slezská hospodářská společnost (MSHS) byla především určena k tomu, „aby probouzela nové talenty, aby vzdělávala mozky, sjednocovala je k jednomu cíli; aby zapuzovala omyly, rozšiřovala správné znalosti, aby používala všech předmětů, které přispívají zemědělství, průmyslu a rozkvětu země“.

Pro tuto její činnost, říká autor, nechybí nic, než začít! Začít „se svorností, horlivostí, skromností a odvahou“! Nechybějí „výteční mužové“! Jsou ale „rozptýleni, ano i nepoznání v naší zemi“. Někteří snad čekají jen na „první popud“, jiní váhají z nedostatku odvahy ve vlastní síly, či z nedostatku informací... Pokud všichni tito mají dobrou vůli, měli by být získáni ke společné práci! Moravsko-slezská hospodářská společnost musí být ale schopná je pak uspokojit!

Stanovených cílů lze dosáhnout jen „vážným bádáním, cestováním a pilným sbíráním správných a úplných podkladů...“ Předně je nezbytné „ještě dokonaleji poznat stávající, již poznané a využívané podklady“. Ty dosud nevyužívané pak náležitě poznat a nově používat. Stejně důležité je postarat se o rozšíření, rozmnožení a také o přeložení do národního jazyka „nejlepších sem spadajících spisů“. Prémii je pak třeba „uvést do pohybu nejlepší hlavy, aby se zajímaly o témata, činnost a soutěžení mající vztah k dobru národa“.

„Společnost“ musí také „převzít povinnost přezkoušet onu třídu občanů státu, kteří mají dle stávající ústavy největší vliv na zemědělství, průmysl, blahobyt a vzdělání především tohoto národa, do jaké míry jsou schopni stát v čele různých úřadů jako hospodářští úředníci, také účelně k dobru státu – z čehož vyplyne samo naše povolání ujmout se také ze všech sil jejich vzdělání“.

V badatelské činnosti už nestačí dosavadní postupy. „Zoologie, botanika, mineralogie, fyzika a především matematika a chemie nás mají naučit kráčet rychleji, jistěji a snadněji po starých cestách, podstatně zkrátit zacházky a vkročit na zcela nové světlé a úspěch slibující cesty.“

Například naše hory na severu nás přímo „zvou k pokusům, za něž nebude nikdo vděčnější než zemědělec, když mu bude předem určeno počasí, jak na ně můžeme soudit z měsíčních fází. A jak nám bude stát a celá veřejnost vděčná, když přivedeme rolníka i na cestách již známých mnohem dále než je dnes“. Pokrok v zušlechtění révy vinné „tak důležité pro jižní Moravu“, či pokrok

v pěstování olejnin, ale také třeba „v dětských střevíčkách stále ještě vězíciho včelařství“ je neméně žádoucí. Hodně a s poměrně malou námahou je možno mnoho vykonat v „zanedbaném ovocnářství“. Rovněž pěstování moruše je v našich podmínkách snadné – „stačí je vysadit a je založeno“. Samozřejmě i „pěstování lesů vyžaduje hodně pomoci, příkladů a především lepšího vzdělání lesníků nepostradatelnými předběžnými znalostmi přírodovědy a matematiky“. Můžeme také „dopřát vstoupit přírodovědě, mechanice a chemii do našich dílen...“

Je to náročná doba „budujeme zároveň akademii věd a ekonomickou společnost“. Nemůžeme vyžadovat podporu velkých kapitálů – ale například Anglie za dob Alžbětiných nebyla také bohatá. „Neprospadejme pochybnostem a nedopusťme, aby u vědomí naší slabosti poklesla naše odvaha! Jednou musíme začít! Spokojme se třeba jen se zásluhou, že jsme učinili první kroky, že jsme položili základní kámen!“ Historie zná dlouhou řadu nejrůznějších objevů, které dozrávaly až po staletích, připomíná autor na závěr...

„Měli odvahu a schopnosti z formálního spolku vytvořit instituci vsutku vědeckou“

Takto se vyjádřil – ovšem v singuláru – ředitel Moravsko-slezské hospodářské společnosti na adresu svého sekretáře. O svém podílu pomlčel! Je ale více než zřejmé, že ona nová, „vsutku vědecká instituce“ mohla vzniknout jen spojenými silami obou. (Proto jsme si v nadpisu dovolili z hlediska gramatického sice drobnou, ale v zájmu historické spravedlnosti podstatnou úpravu.)

Ředitel MSHS Franz Hugo Salm-Reifferscheid, kníže a starohrabě rakouský – pocházel ze šlechtického rodu původně usedlého v Rakousku a Německu, od druhé poloviny 16. století také v Čechách a na Moravě. Jednalo se o člověka na svou dobu neobyčejně vzdělaného. Vedle práv studoval fyziku, chemii, hornictví a hutnictví. Ovládal údajně 7 jazyků (podle F. Sitenského Hospodářského slovníku naučného, díl IV, 1924, s. 412). Byl ve stálém kontaktu s řadou současných rakouských i mimorakouských učenců. S rozvahou se snažil, ve shodě s vývojovými trendy, reformovat nejen zemědělské provozy, které pod svou plnou správu převzal v roce 1811, ale i „přidružené výroby“ – železářství a uhlířství. Dlouhodobě se zabýval například problematikou „zuhlování“ dřeva, jakož i využitím produktů jeho destilace (bližze viz: Salmovy podniky v Blansku. In: Vilíkovský V.: Dějiny zemědělského průmyslu v Československu, Praha, 1936.) Po cestách do Anglie a Francie postavil také první přádelnu na vlnu a první cukrovar na řepu. V Doubravici se jeho přičiněním ustavila téhož roku zvláštní společnost, která v tzv. mechanické dílně vyráběla jemné fyzikální, astronomické, měřické a jiné speciální přístroje.



Ačkoliv Salm byl, podle Skutila a kol. (1981), vychován „v německém prostředí a ve francouzsky mluvící a myslící aristokratické společnosti, byl i moravským patriotem, zemským vlastencem, čímž se diametrálně lišil od poněmčené a nadnárodní společnosti své třídy oné doby“. Udržoval těsné kontakty s čelnými představiteli počátků národního obrození, zejména s Josefem Dobrovským (1753–1829), jemuž – mimo jiné – dal roku 1831 postavit monumentální litinový pomník.

Významně se podílel i na založení (1818) Františkova (později Zemského, ještě později Moravského) muzea v Brně. Věnoval mu také cennou sbírku měkkýšů, mineralogický soubor vlastních nálezů moravských nerostů za řadu let a k tomu rozsáhlý soubor knih. Účinně se podílel i na zpřístupnění Moravského krasu. Zanedbatelná nebyla ani jeho vlastní literární činnost.

Sekretář MSHS Christian Carl André (1763–1831) pocházel ze Saska. Po univerzitních studiích v Jeně se věnoval pedagogické dráze. (Jako zvláštní zálibu si po celý život zachoval aktivní vztah k mineralogii.) Po několikaleté učitelské praxi založil v roce 1790 vlastní výchovný ústav ve městě Gotha a ten po 4 letech přemístil do Eisenachu.

V září 1798 se přestěhoval do Brna, kde se stal ředitelem protestantské školy. Na památné schůzi Moravsko-slezské hospodářské společnosti dne 5. ledna 1807 byl zvolen, jak již bylo uvedeno, jejím sekretářem a v této funkci setrval do 5. května 1820, tedy 13 let a 4 měsíce. Kromě organizačního talentu a širokých znalostí měl André na své straně i delší osobní přátelství s ředitelem „Společnosti“, jakož i přízeň a podporu tehdejšího moravského místodržitele hraběte Lažanského.

Záhy po svém nástupu se stal duší MSHS. Bez něho se skutečně neobešla jediná akce. Například během svého působení organizoval velké odborné ankety, které přispěly k řešení aktuálních problémů zemědělství. Zasloužil se o to, že v lůně „Společnosti“ vznikly významné spolky. Již v roce 1812 dal podnět k založení ovčáckého spolku. To se stalo dvorním dekretem z 1. 3. 1814. Po roce na jeho návrh vznikl spolek meteorologický a v roce 1816 pomologický, 1818 včelařský.

Největší jeho doménou byla činnost literární – autorská, redaktorská, vydavatelská. Z jeho dílny vyšla řada publikací „Společnosti“. Hodně času a úsilí stálo založení a pak redakce dvou časopisů evropské úrovně, a to Oekonomische Neuigkeiten und Verhandlungen a Hesperus s podtitulem Ein Nationalblatt für gebildete Leser. Pro ně dokázal, mimo jiné, získat příspěvky špičkových odborníků, například takové kapacity, jakou v té době byl jeden z největších reformátorů německého zemědělství Daniel Albrecht Thaer (1752–1828).

„Šíření revolučních zásad“ se nevyplatilo

Práce přinášela Andrému radost, uznání, ale nejednou také nepříjemnou pozornost ze strany rakouské policie. Její frekvence se zvyšovala, zejména pokud si dovolil reagovat na některé ožehavější ekonomické či sociální problémy současnosti. To se v policejních záznamech objevilo jako „překračování mezí určených dané Společnosti“. A z tohoto „poznatku“ byl pak snadno odvozen „rozkaz zostřít dohled nad styky obyvatel monarchie s André“ (Střesková, 1966). Pověstná míra přetekla v roce 1820. Pátého května toho roku na valném shromáždění MSHS André složil funkci sekretáře – s odkazem na svůj věk?! (Přes „vysoký věk“ – 57 let – vykonával pak ale obdobnou práci ve Württembersku ještě plných 11 let!).

Nepomohly intervence předsedy ovčáckého spolku barona Bartensteina, nepomohly ani intervence samotného ředitele MSHS knížete Salm-Reifferscheida. Již za 4 dny po jeho abdikaci vychází „presidiální dekret“, kterým se vypisuje konkurs na uprázdněné místo sekretáře Společnosti.

V září 1821 Kristián Karel André se s Brnem loučí – natrvalo! V písemném styku s českými zeměmi však zůstal – mimo jiné otiskoval ve svém časopise Hesperus, který převedl do Stuttgartu, zejména referáty o dění v českém zemědělství, jakož i o dění v české kultuře (příspěvky byly doručovány ilegální cestou a otiskovány anonymně).

Jeho dva synové zůstali. Rudolf (1792–1825) působil jako ředitel panství Rájec, věnoval se hlavně chovu ovcí (bude o něm ještě řeč). Druhý, Emil Karel (1790–1869), působil jako úspěšný lesník na několika panstvích v Čechách.

Uznávané Oekonomische Neuigkeiten (ON) vycházely nadále v Praze. Jejich zakladatel, Christian Carl André, byl na nich až do roku 1828 uváděn jako redaktor, ačkoliv od roku 1822 je již fakticky vedl syn Rudolf. Po jeho předčasné smrti v roce 1825, převzal redakci na plných 20 let jeho starší bratr Emil Karel. Poslední čtyři roky (1846–1850) stál v čele redakce mezinárodně uznávaný zemědělský vědec, profesor zemědělství ve Vídni, Lvově, Lublani a od roku 1839 ve Štýrském Hradci, František Xaver Hlubek (1802–1880), původem ze Slezska. Oekonomische Neuigkeiten účinně působily bezmála čtyři desítky let – a svého zakladatele přežily téměř o dvacet let.

Za dané situace nemohl ani ředitel Salm dlouho zůstat: 6. 11. 1820 na zasedání Společnosti podal „z rodinných důvodů“ rezignaci. K té připojil prohlášení, že „André měl vždy jeho důvěru a je pro něj požadavkem cti hájit jej proti každému, kdo by jeho zásluhy chtěl zlehčovat“. (Blíže viz Střesková, 1966). V čele MSHS byl od 5. ledna 1807 do 6. listopadu 1820, tedy téměř 14 let.

Ing. Josef Rozman, CSc., Moravská Třebová ✱



Redakční rada

Mgr. Otakar **Březina**, Česká zemědělská akademie v Humpolci

Ing. Ludmila **Gočálová**, Ministerstvo zemědělství ČR

Ing. Petr **Hienl**, Místní akční skupina Krajina srdce

PhDr. Aleš **Hradečný**, Praha

Ing. Zorka **Husová**, Národní ústav pro vzdělávání Praha

Ing. Emil **Kříž**, Ph.D., Institut vzdělávání a poradenství ČZU Praha

doc. PhDr. Dana **Linhartová**, CSc., Institut celoživotního vzdělávání MENDELU Brno

Ing. Václav **Stránský**, Ministerstvo zemědělství ČR